

לקוטי תורה המבואר

מאמרים
על פרשיות התורה ומועדי השנה

מלוקטים מספרי
תורה אור ולקוטי תורה

ד"ה והנה פרה מטה אהרן
עבודת הכהנים בעבודת ה' של כל אחד

מחולק לסעיפים עם פיסוק מלא,
בהוספת ביאורים, פיענוחים, הערות וציורים

פרשת קורח
שנה ג' | גליון קז
שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

©
כל הזכויות שמורות
למערכת ליקוטי תורה המבואר

הרב לוי געלב
עורך ראשי

הרב מנחם דאברוסקין – הרב ברוך וילהעלם
עורכים

בשורה טובה

לשמוע ולהוריד אלפי שיעורים בחסידות, בתניא, דרך מצותיך,
לקוט"ת ותו"א ועוד, באודיו או בכתב
נא לבקר באתר החדש והמפואר אוצר החסידות
otzerhachassidus.com

לקבל הגיליונות באימייל או להקדיש הגיליונות הבאים
(+1) 718-650-6295
LikuteiTorah@otzerhachassidus.com

לפרטים אודות מוקדי ההפצה בארה"ק וכן להשתתף בהוצאת ההפצה בארה"ק
050-4109309
L109309@gmail.com

יו"ל ע"י

הרב לוי געלב
(+1) 310-938-4016
info@maamaronline.com

מכון לעבדך באמת
בארה"ב (+1) 718-650-6295
בארה"ק 050-4109309
info@otzerhachassidus.com

פתח דבר

בשבת והודיה לה', מוגש בזה לפני ציבור הלומדים, מאמר "ד"ה והנה פרח מטה אהרן", בסדרת "לקוטי תורה המבואר", שהוא פירוש וביאור על מאמרי חסידות דפרשיות השבוע ומועדי השנה, מלוקטים מספרי תורה אור ולקוטי תורה לרבינו הזקן נבג"מ זצוקלה"ה. ומטרתו להקל בלימוד ה'חסידישע פרשה' בכל שבוע.

הביאור מבוסס על המאמרים המיוסדים על דרוש זה וכן על עוד 'הנחות' מאותו הדרוש (כגון: מספר מאמרי אדמו"ר הזקן, תורת חיים, מאמרי אדמו"ר האמצעי, אור התורה וכו'). כמו כן נכתבו "ביאורי מושגים" - הסברה רחבה של מושגים יסודיים בחסידות, המופיעים במאמר.

גם ביאורי המושגים מיוסדים על מקומות אחרים בדא"ח אשר שם מבואר הענין באריכות וביאור יותר (כידוע שי'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר').

כפי שנראה לעין הקורא, נשתפרו הקונטרסים בתוספת מרובה על העיקר ממה שהיו, בעריכת המאמרים ע"י צוות משפיעים שיחי, עימוד ועיצוב חדש, וגם הגהה יסודי שיהיה נקי ומנופה מכל טעותי הדפוס, ועוד הרבה תיקונים אשר כל הרואה יאמר ברקאי.

לבקשת רבים, ניתן לקבל הקונטרסים מדי שבוע בשבוע באימייל, לקבלו נא לשלוח אימייל לכתובת: subscription@otzerhachassidus.com, וכן אפשר להוריד את הקונטרס, וכמו כן גם הקונטרסים האחרים שי"ל על ידינו בכתובת: otzerhachassidus.com.

כבר אמר דוד המלך ע"ה "שגיאות מי יבין", יתכן כי נפלו אי הבנות בעניינים המבוארים או טעותי הדפוס וכדומה. על כן שטוחה בקשתנו בפני ציבור המעיינים בקונטרס - לשלוח את הערותיהם ונתקנם בבוא העת אי"ה.

כתובת למשלוח הערות: likuteitorah@otzerhachassidus.com

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

י"ז סיון - ה'תשע"ד

בברכת שבתא טבא

מכון לעבדך באמת הרב לוי געלב

ד"ה
והנה פרח
מטה אהרן וגו'

עבודת הכהנים
בעבודת ה' של כל אחד

מאמר זה הוקדש

לזכות הרה"ת
ר' יוחנן הלוי שיחי' בן
מנוחה קריינדל תחי' קליין

לרפואה שלימה וקרובה
ולחלמה מהירה

תוכן המאמר

פרק א

ביאור ענין השקדים שבמטה אהרן - המשכת אלקות במהירות ללא עיכובים.....ז

פרק ב

ישוב הסתירה בין זה שדינו של אדם נגזר בר"ה, ו'אדם נידון בכל יום'.....יב

פרק ג

ביאור ענין 'ברכת כהנים' ואיך רומז להמשכה מיוחדת זו של הכהנים.....פז

פרק ד

עומק המעם שהשפע הנמשך ע"י הכהנים הוא במהירות ללא עיכובים.....כב

ב"ה. לקו"ת פ' קרח, ד"ה והנה פרח מטה אהרן וגו' [נה, ג - נו, ב]

פרשת קרח

נה ג והנה פרח מטה אהרן בו' ויגמול שקדים. להבין למה שקדים. הנה שקדים הם ממהרים להגמר יותר מכל הפירות ותבואות, כמו זית, גפן, תאנה בו', שכולם משתהים זמן רב יותר מהשקדים, וכמו שכתוב ברבות סוף קהלת,¹

יפרח תחילה, וזה יהיה לאות וסימן שבו בחר ה' מכל העם להיות הכהן גדול. ואכן פרח מטה אהרן שקדים.

ומאמר זה יבאר את הטעם הפנימי מדוע מטה אהרן פרח שקדים דווקא, מה ענין השקדים לאהרן והכהונה:

לְהַבִּין לְמָה שְׁקָדִים - למה פרח מטה אהרן שקדים דווקא (ולא פרי אחר), ומהי השייכות בין אהרן הכהן לשקדים.

הנה, שְׁקָדִים הם מְמַהְרִים לְהִגָּמַר [ולפרוח³ יותר מְכָל הַפִּירוֹת וְתִבְאוֹת, כמו: זית, גפן, תאנה בו', שכולם מְשִׁתְּהִים זמן רב יותר מהשקדים, וכמו שכתוב ברבות [מדרש רבה]

הנהות צמח צדק

א. ועיין ברבות [מדרש רבה] סוף פרשת קרח [ראה בזה סה"מ תרכ"ז ע' סד] - ושם איתא: "ולמה שקדים [הפריח הקב"ה במטהו של אהרן] ולא רמונים ולא אגוזים [או שאר פרי נאה וטוב]? לפי שנמשלו ישראל בהם [- ברמונים, ובאגוזים, ובשאר פרי עצים. ומטה אהרן בא להיות לאות אזהרה לישראל ועונש למריביהם, על כן לא הצמיח שם הקב"ה דבר הרומז לכלל ישראל, אלא שקדים, שלא נמשלו ישראל בהם, ובהם הוכיח ברור לגדולתו של שבט לוי, ושל אהרן] (הפי' הוא ממדרש רבה המבואר). ב. קמ"ו ב' - פ' יב, ז [נעתק בסה"מ תרכ"ז ע' סז עם הוספות וביאורים. בלקו"ש-כג ע' 117 מציין שכן הוא על דרך זה בירושלמי תענית פרק ד הלכה ה. וראה שם הערה 33] - וזה לשונו שם: "וינאץ השקד" [- ויפריח עץ השקד את ניצניו, פרחי פירותיו], זו נבואתו של ירמיה [על בוא החורבן כפריחת השקד] שנאמר [בדברי נבואתו על כך] 'מקל שקד אני רואה' [- וכדברי ה' אליו בפתרון החזון הזה 'ויאמר ה' אלי, היטבת לראות, כי

פרק א

ביאור ענין השקדים שבמטה אהרן - המשכת אלקות במהירות ללא עיכובים

"וְהִנֵּה¹ פָּרַח מִטֵּה אֶהֱרֹן בּו' וַיִּגְמֹל שְׁקָדִים"².

[כתיב "וְיָהּ מִמְחֶרֶת, וַיָּבֵא מֹשֶׁה אֶל אֱהֱלֵה הָעֵדוּת, וְהִנֵּה פָּרַח מִטֵּה אֶהֱרֹן לְבֵית לֵוִי, וַיֵּצֵא פָּרַח וַיֵּצֵץ צִיץ וַיִּגְמֹל שְׁקָדִים". תוכן הדברים הוא:

אחרי שמתו קרח וכל עדתו מחמת טענתם על משה ואהרן 'מדוע תתנשאו על קהל ה' וכו' כולם קדושים', הקב"ה צוה למשה שכל ראשי בני ישראל יקחו להם מטות, וישימו אותם בתוך משכן העדות, ואז יראו איזה מהן

(סה"מ מלוקט-ד ע' רצא ואילך).

ראה ד"ה והנה פרח מטה אהרן תשמ"ה כמה ביאורים למאמר זה. לקו"ש כרך-לג ע' 196.

2. במדבר יז, כג.

3. נוסף ע"פ דרך מצותיך שם.

1. הביאור של דרוש זה מיוסד על מאמרים אלו: דרך מצותיך מצות ברכת כהנים (קיב, א). וראה אוה"ת נשא כרך ח ע' א'תשמא. ובהנסמן בספר הערכים-חב"ד כרך ב' ע' כה ואילך.
כמה עניינים מהמאמר נתבארו בד"ה והנה פרח תשל"ג

מה סימנו של שקד זה, משעה שהוא מציין עד שעה שהוא גומר עשרים ואחד יום. ועל כן, נקרא שקד, שהוא ענין מהירות, כמו שכתוב^ג מקל שקד בו, שקד אני על דברי לעשותו. וזהו רמז על הכהונה, כי הנה אהרן אותיות נראה^ד. שעל ידו היו כל ההתגלות והמשכות האורות מלמעלה למטה^ה.

מקל שקד ראית, ואני שוקד וממהר על דברי, והמה אחד בלשון (ע"פ מצ"ד – וראה עוד בהערה 8).

וזהו רמז על הכהונה – השקד שענינו מהירות רומז לענין הכהונה, ולכן המטה של אהרן הכהן פרח שקדים דווקא. וזהו שיבאר להלן כיצד הכהונה מתייחסת לענין המהירות.

כי הנה, אהרן – אותיות 'נראה'^ז.

- וכיון שאותיותיהם שוות מוכח אשר עניינם ותוכנם של אהרן ושל נראה דומים זה לזה.

[ומבאר הטעם לכך:]

שעל-ידו היו כל ההתגלות והמשכות האורות מלמעלה למטה^ה.

הנחות צמח צדק

שוקד אני על דברי לעשותו, מזרז אני לעשות את דברי במהירות, כפריחת השקד, אמר רבי אלעזר: מה השקד הזה משעת שיניץ [את ניצני פרחיו] עד שהוא גומר [להחניט את] פירותיו [אין משך זמן אלא] עשרים ואחד יום, כך כל גזירה [זו של הכיבוש והחורבן] לא היתה אלא [במשך זמן קצר ביותר] משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב [שאינו אלא אחד ועשרים יום, שבשבעה עשר בתמוז הובקעה חומת ירושלים ונכנסו חיילי נבוכדנצר לעיר, ובאחד ועשרים יום בו סיימו את החורבן ושריפת הבית, בתשעה באב]. ג. בירמיה סימן א' [פסוק יא-יב] - 'ויהי דבר ה' אלי לאמר, 'מה אתה רואה ירמיהו', ואומר 'מקל שקד אני רואה'. ויאמר ה' אלי 'היטבת לראות, כי שקד אני על דברי לעשותו'. ופי' המצודת ציון שם: 'מקל' – מטה. 'שקד' – שם פרי שקדים, כמו 'ויגמול שקדים'. 'שוקד' – ענין מהירות, כמו 'וישקד ה''. ופרש"י שם: 'היטבת לראות' – השקד הזה הוא ממהר להוציא פרח קודם לכל האילנות, אף אני ממהר לעשות דבר. ד. עיין מה שמבואר מזה בד"ה 'בהעלותך' [לקו"ת כט, ג וראה ביאורנו בזה] - וזה לשונו שם: 'והנה כ"ז מעלת ומדרגת בחי' אברהם אבינו ע"ה, שאהבה זו נקרא 'אהבת עולם', כי נלקחה מבחי' 'עולם' – מקום וזמן, [דהיינו] איך שהם בטלים

סוף קהלת^ב: 'מה סימנו של שקד זה? משעה שהוא מציין^ד עד שעה שהוא גומר – עשרים ואחד יום'^ה - כלומר, 'השקדים מתמלאים ונראים בג' שבועות מן הפריחה' (דרך מצותיך).

[ומוסיף שגם שמו, 'שקד', מורה על עניינו

ומהותו – ענין המהירות^ה:]

ועל כן, נקרא 'שקד', שהוא ענין מהירות - "לשון זירוז" (דרך מצותיך), כמו שכתוב^ג "מקל שקד בו" [אני ראה], "שקד אני על דברי לעשותו" - הקב"ה אמר לירמיה, מה אתה רואה במראה הנבואה, והשיב, מטה מאילן שגדילים בו שקדים. ואמר לו הקב"ה, ראית נכון, כי שוקד אני על דברי לעשותו, ואם כן, ראית דבר המרמז מה שעתיד להיות, כי

הזקן עם הראי' הזו, אלא מוסיף עוד שגם התיבה 'שקד' עצמה מורה על ענין המהירות: 'ויש לומר, שהכוונה בהוספה זו היא לרמז דהמהירות שבשקדים הוא עניינם, וכידוע (ראה שעה"ה"א פ"א) ששמו של דבר מורה על עניינו".

ז. ראה זהר אמור קג, א במק"מ ובהרמ"ז שם. מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תשסז. וש"נ. שמות ח"ב ע' שמ. וש"נ.

4. במדבר רבה שם: "משעת שיניץ".

5. בלקו"ש ח"ב עמ' 646 (תו"מ חט"ו עמ' 100) מקשר את מספר הכ"א ימים לכ"א יום שמר"ה עד שמע"צ שמורה על מהירות ההמשכה שנמשכה בר"ה ללא שום עיכובים ובא למטה בקליטה בשמע"צ. ע"ש.

6. בהמאמר ד"ה והנה פרח מטה אהרן תשל"ג הרבי מסביר מה הצורך להסביר ששקדים עניינם הוא מהירות מצד זה שממהרים להגמר, ולא מסתפק אדמו"ר

והנה, ההמשכות הנמשכים על ידו, הם נמשכים מרום המעלות עד למטה במהירות גדולה בלי שום עיכובים. כי הנה כתוב בברכת המזון, הון

מרום המעלות עד למטה [בגשמיות] במהירות גדולה, בלי שום עיכובים.

- היינו, בנוסף לכך שעניינו של אהרן הוא שממשיך השפעות מלמעלה למטה (אהרן אותיות 'נראה'), יתירה מזו, ההמשכות הבאות על ידו הן באות במהירות גדולה, בלי שום הפרעות ועיכובים.

וזהו השייכות בין אהרן הכהן ושקדים – כמו שהשקד ממחר להגמר, כמו כן ההמשכות

כלומר, על ידי אהרן הכל 'נראה' ובא לידי גילוי למטה. והיינו, שענינו של אהרן הוא להמשיך ולהוריד מלמעלה למטה המשכות והשפעות רוחניות שתתגלו למטה. וזהו ענין הברכה שמברכים הכהנים את בני ישראל, היינו, שיומשכו להם השפעות וברכות מלמעלה למטה.⁸

והנה, ההמשכות הנמשכים על-ידו, הם נמשכים

הנהות צמח צדק

אליו ית', ונק' ממה למעלה, לפי שהוא עבודת האדם 'פולחנא דרחימותא', ממדרגה למדרגה כנ"ל. "אבל בחי' אהרן הוא בחי' אחרת, שהוא 'שושבינא דמטרוניתא' בבחי' מלמעלה למטה, דהיינו, שכל חפצו ותשוקתו להיות נגלה כבוד ה' לעיני בשר, שיהיה גילוי אלהותו ית' למטה כמו למעלה, ואהבה זו באה ע"י אותה ההתבוננות עצמה שבק"ש באחד, כאשר ישים מרירות בנפשו על החושך המסתיר אלהותו, שלא נראה לעיני בשר כ"א בחי' מקום וזמן, והם רחוקים מאוד פניו ית', דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל, ולא שייך בחי' מקום וזמן אלא בבחי' מלכותו ית', שאז שייך לומר 'מלך' 'מלך' 'ימלוך' כו', וכדכתיב "מלכותך מלכות כל עולמים, וממשלתך בכל דור ודור", שהעולמי, שהם בחי' מקום, 'דור ודור', שהם בחי' זמן, נמשכו מבחי' מלכותו ית' וממשלתו ית'. אבל ממהותו ועצמותו כב' רחוקים הם מאד בתכלית. ואי לזאת [המסקנה מהתבוננות זו], יתמרמר נפשו מאד כאשר ישים אל לבו ירידה זו וריחוק זה, אשר ירדה נפשו מאד מאד בשפל המדרגות רחוק מה' בתכלית, "ויצעק אל ה' בצר לו" להאיר לו אור ה' בתוך החשך ומסך המבדיל, וכמ"ש "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, כלה שארי ולבבי צור לבבי וחלקי אלהים לעולם", דהיינו, שיהיה התגלות אלהותו לעולם כנ"ל. "והנה, ע"י אתעדל"ת במרירות וצעקה זו, גורם אתעדל"ע עד שיערה רוח ממרום להיות נגלה כבוד ה' וראו כל בשר עין בעין וגו', כשם שמלמעלה למטה כולא קמיה כלא חשיב, כך ממה למעלה יראה לעיני כל בשר כמו למעלה. "וזהו בחי' אהרן אותיות נראה (כמ"ש בזהר פ' אמור דק"ג תחלת ע"א ובמק"מ ובהרמ"ז שם), וכמ"ש "אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עומד עליהם", פ"י: עין בעין יראו גילוי אלהותו דכולא קמיה כלא חשיב, והענן והחשך שמסתיר יראו שהוא עננך – שממך הכל [נ- אפי' החשך וההעלם באים מה], א"כ, אין שום הסתר והעלם לפניו ית' ח"ו, שלפניו 'כחשיכה כאורה', ואהבה זו שבבחי' ראייה זו, נקרא 'אהבה רבה', שהיא למעלה מבחי' 'אהבת עולם', בחי' מקום וזמן כו', והיא קרבת ה' ממש במהותו ועצמותו כביכול, ונק' מלמעלה למטה וכו', והמשכיל יבין. "וזאת יהיה חפצו ותשוקתו של אדם, ואחר זה ימשוך להיות 'עזה כמות אהבה', וירשפיה רשפי אש שלהבת י-ה' רק לזאת – שיהיה גילוי אלהותו ית', וכאשר החשך מכסה ומסתיר ומעלים קדושתו, יתמרמר מאד". ה. ועיין מה שכתוב סוף ד"ה 'כי עמך מקור חיים באורך נראה אור' [תו"א פ' מקץ לד, ג וראה בביאורנו בזה] - וזה לשונו שם: "וזהו 'כי עמך מקור חיים', ר"ל: שמקור החיים והמשכות שפע אור אלקי בכל העולמות עליונים ותחתונים, הוא בטל וטפל לגבי קוב"ה בכבודו ובעצמו, כי הקב"ה בכבודו ובעצמו אינו בגדר המשכה והשפע' כלל, אלא ש'באורך נראה אור', דהיינו, ע"י הארת אור התורה ומצות, שהו הן בחי' 'אברין דמלכא', שם בחי' המשכה להיות 'נראה אור' ונתגלה בבחי' גילוי, וגם אנחנו נראה, כי מאחר שעל ידינו מתראה האור, הרי אנחנו נראים באור זה ומתגל' הארת קדוש' ישראל, כמ"ש 'ומי כעמך ישראל' כו'".

⁸ 'המברך את הגפן'. ולשון הכתוב (בראשית כ"ד, י"א): 'ויברך את הגמלים'.

8. כידוע שזהו ענין הפנימי של ברכה, שהוא מלשון המשכה (למטה), כדאיתא במשנה בכלאים (פ"ז מ"א):

את העולם כולו בטובו בחן בחסד, להיות מתחזה מטובו וחסדו העליונים השפעות גשמיים, צריכה להיות ירידת החסד בהשתלשלות מדריגות רבות מאד, עד שיתעבה ההשפעה ממנו על חסד גשמי. ועל ידי אהרן שהוא בחינת נראה אור, היינו, שיהיה נמשך השפעת החסד במהירות, שלא יתעכב

חסד גשמי - "להיות מהות חסדו על התחסדות והשפעות גשמיים" (דרך מצותיך).¹²

- וזהו הפירוש במה שאומרים בברכת המזון 'הזן את העולם' - הגשמי - 'כולו, בטוב ובחן בחסד' - העליונים. אבל לזה "צריכה להיות ירידת החסד בהשתלשלות מדריגות רבות מאד" עד שיהי' מחסדו העליון השפעה גשמית. היינו, שצריכים להיות צמצומים רבים ועצומים עד שמחסד רוחני יהיה ויתהווה חסד גשמי בעולם הזה.¹³

ועל־ידי אהרן, שהוא בחינת "נראה אור"¹⁴, היינו, שיהיה נמשך השפעת החסד במהירות -

שיורדות ומתגלות על ידי אהרן הכהן הן "במהירות גדולה".⁹

[כעת יבאר שבדרך הרגילה על כל ההשפעות שנמשכות מלמעלה למטה, ישנם מניעות ועיכובים:]

כי הנה, כתוב בברכת המזון: 'הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד' - [כדין] להיות מתחזה מטובו וחסדו העליונים [הרוחניים] השפעות גשמיים, צריכה להיות ירידת החסד בהשתלשלות¹⁰ מדריגות רבות מאד, עד שיתעבה [ויתגשם¹¹] ההשפעה ממנו [יתברך] על

כשלשלת העשוי' מטבעות האחוזות וקשורות זו בזו, וכולן יחד מהוות שלשלת אחת ארוכה, וכך הוא סדר השתלשלות העולמות, כי כל העולמות (וכל מדריגה ומדריגה שבכל עולם), יורדים ו'משתלשלים' בסדר מסודר מהעולם והמדריגה שקדמו להם.

כמו באדם שהדיבור 'משתלשל' ממחשבה, כי תחילה האדם חושב בענין מסוים ובמחשבתו האותיות הן רוחניות עדיין, ומאותיות המחשבה משתלשלות ויורדות אותיות הדיבור, שהן דרגה יותר נמוכה מאותיות המחשבה, כי הדיבור הוא אותיות גשמיות המלוכשות בקול גשמי.

11. נוסף ע"פ דרך מצותיך שם.
12. ראה דרך מצותיך מצות האמנת אלקות פרק ז (נב), ב ואילך) - נסמן בדרך מצותיך מצות ברכת כהנים.
13. כמו ע"מ רב גדול הרוצה ללמד שכל עמוק מאוד לתלמיד קטן שבאין ערוך ממנו, הנה, לזה צריך הרב לצמצם את שכלו בצמצומים רבים עד שהשכל יהי' בערך להקלט בשכל הקטן של התלמיד. דהיינו, שצריך להלביש שכלו בהרכבה משלים גשמיים ונחותים שהם בעולמו של התלמיד, ורק ע"ז יוכל התלמיד לעמוד על סוף דעתו של הרב. ע"ז כדי שחסד עליון רוחני יוכל לרדת ולהשתלשל לחסד גשמי, יש צורך בריבוי ירידות וצמצומים באורו יתברך.
14. כדלעיל ש'אהרן' הוא אותיות 'נראה'.

9. יש להעיר, שהמעלה באופן זה (של 'מהירות') היא בשמים (אף שבמאמר זה מפורש רק המעלה הראשונה [אבל ראה בסוף הערה זו]):

א. כאשר ההמשכה היא באופן של 'השתלשלות', אז אפשר שהשפע שנקצב להאדם ישרא למעלה ולא ימשך למטה. כי בכל ירידה מהיכל להיכל יש דין ומשפט אם האדם ראוי שיומשך לו ההשפעה, ובאם האדם אינו ראוי אז נשאר השפע למעלה. משא"כ כשהמשכה היא באופן של 'מהירות', אין שום דין שיעכב את ההשפעה (כדלהלן). ב. כאשר ההמשכה היא באופן של 'השתלשלות' - גם כשהאדם זוכה בדין שאז נמשך לו השפע גם למטה, הוא מתמעט על ידי המשכתו והתלבשותו בכל עולם ועולם. משא"כ כשהיא באופן של 'מהירות' - גם כמו שהוא בא למטה, הרי"ז השפעה מרובה (ראה אוה"ת בהעלותך ע' שמט).

אבל יש לומר שהצ"צ רומז למעלה זו השניה בכך שמציין לד"ה בהעלותך, והובא העתק לשון המאמר שם, שלכאורה כוונתו ללקו"ת בהעלותך ל, א, ששם מבואר שענין "נראה" דאהרן (אהרן אותיות נראה, כנ"ל) הוא שהגילוי למטה הוא כמו למעלה (ע"פ ספר הערכים-חב"ד כרך ב ע' כה, ב ובהערה 227 ובמילואים ע' תרל הערה 702).

10. כל העולמות, עם כל פרטי המדריגות שבהם, נקראים בשם 'סדר השתלשלות' - כי הן קשורות זו בזו

בהעולמות וריבוי ההשתלשלות שמוכרח להיות נמשך בהם עד שיומשך ויתגלה למטה כי אם יהיה עובר ונמשך דרך הם במהירות מבלי עכבה בהם. ועל כן הרמז לזה הוא שקדים, כנוצר לעיל.

הדבר שכל אינו משתנה בירידתו דרך אצבעות ידיו, אלא נשאר במהותו הראשון).

ואופן השני בירידת אור ושפע אלקי מלמעלה למטה הוא שהאור מושפע ומשתנה מירידה זו, דהיינו שבירידתו בכל דרגה הוא הולך ומתמעט ומתצמצם לפי ערך הדרגה ההיא, כך שכאשר יגיע למטה יהיה באופן אחר לגמרי מכפי שהיה למעלה. וזה נקרא 'דרך התלבשות', דהיינו שמתלבש בכל דרגה ובמילא מתפעל ומשתנה מחמתה (כמשל העברת שכל מרב לתלמיד, שהשכל לא נשאר כמו שהיה במוחו של הרב, אלא מתקבל לפי ערך שכל התלמיד, ולכן התלמיד צריך להתייגע כדי להבין את הדברים כפי שהרב הבין אותם בשכלו).

וכך בענייננו, אהרן פועל שהאור וההשפעה האלקית תרד למטה ב'דרך מעבר' ללא שום עיכוב והתלבשות בהדרגות שצריכה לעבור עד שמגיעה למטה. ולכן, השפעה זו נמשכת במהירות ובאה מיד בגשמיות, כי איננה מתעכבת ומתלבשת בהדרגות של סדר השתלשלות העולמות, אלא רק עוברת דרכן ללא שום עיכוב ומניעה.

ועל כן - כיון שע"י אהרן הכהן נמשכת השפעת החסד במהירות בלי שום עיכובים, הרמז לזה - להשפעה הנמשכת ע"י אהרן הכהן - הוא

שיהיה אורו וחסדו יתברך העליון נראה ונגלה מיד בגשמיות, שלא יתעכב בהעולמות וריבוי ההשתלשלות - שמוכרח להיות נמשך בהם עד שיומשך ויתגלה למטה - כ"אם יהיה עובר¹⁵ ונמשך דרך הם - כל המדרגות הללו - במהירות מבלי עכבה בהם.

כדי שאורו יתברך העליון ירד מלמעלה מעלה, עד למטה מטה דהיינו מחסד רוחני להיות חסד והשפעה גשמית, בהכרח שיומשך ויעבור דרך כל הדרגות של סדר השתלשלות העולמות. כידוע שבין חסד דאצילות לחסד גשמי יש הרבה עולמות ומדרגות, וחסדו יתברך העליון צריך לעבור דרך כולם כדי שיוכל לרדת ולבוא לידי ביטוי בחסד גשמי.

אך, יש שני אופנים שבהם אורו יתברך יכול לרדת מלמעלה למטה, מהשפעה רוחנית להשפעה גשמית, 'בדרך מעבר' או 'בדרך התלבשות'¹⁶. כלומר, יתכן שהאור האלקי רק ירד ויעבור דרך כל המדרגות מבלי שיושפע מירידה זו, היינו, שהאור לא ישתנה ממהותו הראשון אלא כמו שהיה למעלה כך יהיה למטה, דכל המדרגות שבדרך ירידה זו לא יפעלו שום שינוי גרעון ומיעוט בהאור. וזה נקרא 'דרך מעבר' (כמשל אדם הכותב דבר שכל. הרי

הנחות צמח צדק

1. ועיין בהאי גוונא מענין מהירות בהרמ"ז [בזוהר פ'] אמור ריש דף צ"ט כו'.

תר"ל ע' סג ואילך. תרל"ב ח"א ע' קמח ואילך. תרמ"ד ע' שכז ואילך. תרנ"ב ע' כח. תרס"ד ע' מב ואילך. תרס"ו ע' שצ (הוצאה חדשה). תרע"ח ע' ש. ע' שנב. עטר"ת ע' עא. פר"ת ע' קפד. תרצ"ו ע' 113. תרח"ץ ע' קיח. 17. ראה גם בדרך מצותיך מצות תגלחת מצורע דף קו,

15. רמז לענין 'השפעה בדרך מעבר' ולא 'בדרך התלבשות'.

16. ראה בארוכה מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' תקלג ואילך. אוה"ת ויקרא (כרך ב) ע' תסב ואילך. וראה גם לק"ת מסעי פט, ב. אוה"ת ויצא קעח, ב. סה"מ

וביאור הענין, הנה ידוע הקושיא, מהו שמבקשים בכל יום ומתפללים רפאנו ה', ברך עלינו, הרי עיקר דינו של האדם הוא בראש השנה ויום הכפורים, וכמו שכתוב קושיא זו בתוספות.¹⁷

אך הענין, כי מה שנכתב ונחתם בראש השנה ויום הכפורים, היינו שנמשך לו חסד על נפשו, והחסד ההוא הנמשך מאין סוף ברוך הוא הוא למעלה עדיין במלכות דאצילות, שהיא מקור דבריאה יצירה עשיה. והיינו, מה שאומרים

'ברך עלינו' - שהיא תפילה על הפרנסה, הרי עיקר דינו של האדם הוא [נגמר] בראש השנה ויום הכפורים¹⁸, וכמו שכתוב קושיא זו בתוספות?¹⁹

- כלומר: כבר נגזר דינו בר"ה ויוה"כ אם יהי בריא, ומה יהי מצב פרנסתו בשנה הזו "ושוב לא ישונה" (דרך מצותיך), וא"כ, למה לו להתפלל ולבקש מה' ע"ז בכל יום "ללא צורך" (שם)?

[והולך ומתרץ קושיא זו לפי פנימיות הדברים:]

אך הענין: כי מה שנכתב ונחתם [דינו] בראש השנה ויום הכפורים¹⁹, היינו, שנמשך לו חסד על נפשו, והחסד ההוא הנמשך מאין-סוף ברוך-הוא הוא למעלה עדיין ב[בחינת] מלכות דאצילות, שהיא מקור ד[עולמות] בריאה-יצירה-עשיה²⁰.

שקדים, כנזכר לעיל - שממהרים להגמר יותר משאר פירות ותבואות.

"והרי זה ממש כמשל השקדים שמתמלאין מן הפריחה עד גמרן בזמן קצר, בשלש שבועות" (דרך מצותיך).

פרק ב

ישוב הסתירה בין זה שדינו של אדם נגזר בר"ה, ואדם נידון בכל יום

וביאור הענין - לבאר מדוע ההשפעה שנמשכת ע"י אהרן הכהן הוא במהירות גדולה ללא שום עכבה, ועל ההשפעה הרגילה יתכן שיהיו עיכובים:

[ולהבין זה יש להקדים תחילה:]

הנה, ידוע הקושיא¹⁷: מהו [הטעם] שמבקשים בכל יום ומתפללים [בתפילת שמונה עשרה] רפאנו ה' - שהיא תפילה על הרפואה והבריאות,

הנחות צמח צדק

ז. פרק קמא דשבת דף י"ב עמוד ב' [ד"ה רבי יהודה אומר] - מקשים שם על מה שרבי יהודה מתפלל ואומר 'המקום ירחם עליך ועל שאר חולי ישראל', וזה לשון התוספות: "קשיא לרבינו תם, מה מועלת תפלה לרבי מאיר ורבי יהודה, דקאמר בפרק קמא דר"ה (דף טז. ושם) 'הכל נידונים בר"ה, וגזר דין שלהם נחתם ביוה"כ', דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר 'הכל נידונים בר"ה, וגזר דין של כל אחד ואחד נחתם בזמנו, בפסח - על התבואה, ואדם - ביום הכפורים'. רבי יוסי אומר: 'אדם נידון בכל יום'. ואמר התם: אמר רב יוסף, כמאן מצלינן האידנא אקצירי ואמריעי [על חולים]? כרבי יוסי, משמע דלרבי מאיר ולרבי יהודה לא מהניא צלותא [תפילה לא מועילה]". ובפרק קמא דראש השנה דף מ"ז עמוד א' [ד"ה כמאן מצלינן האידנא].

18. ראה ביצה טו, א. קונטרס ומעיין סוף מאמר יז ואילך.
19. הכתיבה בראש השנה והחתימה ביום הכפורים.
20. עניינם של ג' העולמות בריאה יצירה עשיה:

א. עטרת ראש בתחילתו פרק ג. קונטרס ומעיין מאמר יח.
קונטרס חנוך לנער ע' 46 ואילך. לקו"ש ח"ט ע' 375 ואילך. ד"ה והנה פרח מטה אהרן - תשמ"א.

בטובו בחן ובחסד שלו, שהוא חסד עליון ברוך הוא, אשר הוא למעלה מעלה ממהות השפעת גשמיים. וכנודע מענין ואנכי עפר ואפר שאמר אברהם על חסד ואהבה רבה שלו, שאין לו דמיון לחסד דאצילות, רק כמו עפר ואפר

אברהם על חסד ואהבה רבה שלו, שאין לו דמיון לחסד דאצילות - חסד עליון ב"ה, רק כמו עפר ואפר בו' [בלבד ביחס להאילן השלם שממנו הוא בא].²³

כלומר, למרות שאברהם היה מרכבה ממש וכלי ביטוי להחסד של ה', ולכן מידתו היתה מידת החסד והאהבה, מכל מקום, "כמו שהאפר אין לו דמיון וערך אל מהות העץ הגדול באורך ורוחב ועובי קודם שנשרף לא בכמות ולא באיכות, אף שהוא [הוא] מהותו ועצמותו וממנו נתהוה, כך עד"מ אמר אברהם אבינו ע"ה על מדתו מדת החסד והאהבה המאירה בו ומלוכשות בגופו, דאף שהיא [היא] מדת האהבה וחסד העליון שבאצילות המאיר בנשמתו שהיתה מרכבה עליונה, אעפ"כ, ברדתה למטה להתלבש בגופו ע"י השתלשלות העולמות ממדרגה למדרגה על ידי צמצומים רבים, אין דמיון וערך מהות אור האהבה המאיר בו אל מהות אור אהבה וחסד עליון שבאצילות, אלא כערך ודמיון מהות העפר שנעשה אפר אל מהותו ואיכותו כשהיה עץ נחמד למראה וטוב למאכל עד"מ ויותר מזה להבדיל

עולם האצילות הוא התפשטות אלקותו ית'. והיינו, איננו בגדר בריאה חדשה מאתו ית', אלא הוא רק עולם שבו מתגלים כוחותיו ית' (עשר ספירות). ובחי' מלכות דאצי' היא המדרגה התחתונה של עולם האצי', ועניינה הוא שמקבלת ההשפעה מכל הספירות שלמעלה ממנה, ואח"כ מעלמת עליה ומצמצמת אותה עד שממשיכה אותה להעולמות שלמטה ממנה. לכן, היא המקור של העולמות התחתונים.

והנה, בר"ה ויוה"כ מה שנכתב ונחתם בדינו של האדם (בגשמיות וברוחניות), הוא השפעה אלקית שנמשכת רק על מקור נפשו של האדם למעלה, היינו, במלכות דאצי', ואינו שייך עדיין להשפעה גשמית.²¹ (וכידוע שמקור נפש האדם הוא במלכות דאצי', שנק' 'כנסת ישראל', ולשם נמשכת ההשפעה בר"ה ויוה"כ).

והיינו, מה שאומרים 'בטובו בחן ובחסד' שלו, שהוא חסד עליון ברוך-הוא - חסד דאצילות, אשר הוא למעלה מעלה ממהות השפעת גשמיים - "שהתחסדותו הוא בהשפעות רוחניים" (דרך מצותיך).

וכנודע מענין 'ואנכי עפר ואפר'²² שאמר

צורה, ואילו בעולם היצירה המציאות של הנבראים היא בצורה מוגדרת ומוגבלת.

ועולם העשיה (הרוחני) הוא מלשון 'תיקון' (כמו 'ועשתה את צפרניה'), שכן עולם היצירה הוא 'צורה כללית' ובעשיה צורת הנבראים 'מתוקנת' בציר פרטי מושלם.

21. בדרך מצותיך מוסיף: "כי באמת מה שנכתב ונחתם דין האדם למעלה, אף שנמשך לו חסד, היינו, על מקור נפשו כמו שהיא למעלה, וצרכיה שם הוא ברוחניות, להשיג השגות [רוחניות], ולהנות מזיו השכינה".

22. בראשית יח, כז. וראה סה"מ תש"ג ע' 23.

23. ענין זה נמצא ומבואר באגרת הקדש סי' טו.

עולם הבריאה ענינו בריאה 'יש מאין', אך מאחר שעולם זה קרוב לעולם האצילות (שהוא "אלקות ממש" (תניא ר"פ מט)), לכן מורגש בו שקיום העולם אינו אלא מצד שפע החיות מאת ה'. וכמו הדגים שבים שמיד שפורשים מן הים מתים, כך הנבראים שבועולם הבריאה (שהם נבראים רוחניים, כמלאכים), הגם שהם מציאות נכרא, הרי הם 'מובלעים' במקור חיותם, מבלי אפשרות לפירוד ממנו, וכמובן שאינם שייכים להרגש של 'ישות' ומציאות עצמאית. עולם היצירה הוא העולם שלמטה מעולם הבריאה, ונקרא 'צירה' מלשון 'צורה'. שכן לשון 'בריאה' מורה על חידוש דבר מאין ליש, והיא רק נקודה של מציאות בלי

כו'. ולכן, כדי שיומשך מחדש שבאצילות השפעות הגשמיות בעשייה, כצרכי הנפש בגוף, הוא צריך להשתלשל ולירד בהשתלשלות מדרגות רבות בהיכלות נה ד דאצילות בריאה יצירה עשיה, מהיכל להיכל, עד שיתעבה להיות חסדו בענינים גשמיים לרפאות החולה, ולכרך השנים²⁴. ועל זה אמרו רז"ל, אדם נדון בכל

[ד'עולמות] אצילות-בריאה-יצירה-עשיה, מהיכל להיכל - "על ידי ירידת והתלבשות החסד דמלכות דאצילות בחדס דבריאה, ולאחרי זה בחדס דיצירה ודעשיה" (ד"ה והנה פרח תשל"ג), שכל זה דורש עוד ירידות רבות של השפע מדרגה לדרגה, עד שיתעבה [ויתגשם] להיות חסדו [יתכרך העליון] בענינים גשמיים - [כגון:] לרפאות החולה, ולכרך השנים²⁴.

[ובזה מיושבת השאלה דלעיל:]

ועל זה - על ההשפעה הזו שנמשכת ממל' דאצי' לעוה"ז הגשמי בסדר השתלשלות, אמרו

באלפים הברלות, רק שדברה תורה כלשון בני אדם במשל ומליצה" (אגרת הקודש סימן טו).

ולכן - כיון שהחסד העליון דאצילות הוא "למעלה מעלה ממהות השפעת גשמיים" (ואפי' החדס דאברהם, שהי' בחי' חסד נעלה מאד, מ"מ, הוא באין ערוך לגבי החדס דאצי'), כדי שיומשך מחדס שבאצילות השפעות הגשמיות בעשייה, כצרכי הנפש בגוף - הצרכים של הנפש כפי שמלוכשת בהגוף, כפרנסה ומזון, שזו ירידה גדולה ביותר, הוא צריך להשתלשל ולירד בהשתלשלות מדרגות רבות - דרך צמצומים רבים - בהיכלות²⁴

הנהות צמח צדק

ח. ויובן זה ממה שכתוב במקום אחר בד"ה 'פתח אליהו', גבי: 'אין לך עשב' כו' [תו"א וירא יג, סע"ד] - וזה לשונו שם: 'כי הנה, 'אנת הוא חכים', פי' 'אנת הוא', היינו, א"ס, 'חכים' - שנמשך בבחי' חכמה, ע"ד 'במקום שאתה מוצא גדולתו' כו', ועדיין אינו חכים בחכמה ידיעא, אלא שנק' 'חכים' לפי שהוא מקור החכמה, וממנו המשכת חכמה בבי"ע, הגם שאין ערוך חכמה דבריאה כו' וכ"ש דעשיי' כו' להיות נק' בשם 'חכים' ע"ש זה. הנה, הענין יובן ע"ד ממה שארז"ל 'אין לך כל עשב' כו', 'וגבוה מעל גבוה' כו'. והרי התפוח הגשמי יש בו מתיקות, וחיך אוכל יטעם, האם נאמר שיש בכח הצומח אשר בארץ טעם ומתיקות ג"כ, ופשיטא במזל, שאינו מערך ומהות זה כלל. אלא הענין הוא, שהמתיקות נמשך מחדס [עליון], ומרירות מגבורה [עליונה], והרי הם ענינים ורוחניים, רק שבהשתלשלות וסדר ירידת המדרגות מדרגה אחר מדרגה נתגשמו, עד שנמשך מבחי' חסד מתיקות כו'. עם היות שאין ערוך אליו, מ"מ, הוא ממזג ותכונותו, וכמו שרואין כמה מיני עריבות ומתיקות ברוחניות, כמו תענוג של דבר חכמה הוא ג"כ מתיקות, וכן תענוג של ניגון שהוא מן הקול היוצא מן הלב - בחי' המדות. ולכן, בכמה ירידות והשתלשלות נעשה מתיקות גשמי ממש, הגם שהפרש וההבדל רב ביניהם. וכך הוא הענין בבחי' חכמה, שיש בה ג"כ גבוה מעל גבוה. והגם שחכמה דבריאה אינה מערך ולא מהות חכמה הנראית ונגלית בעשייה, מ"מ, הוא מקור ושרש להיות ממנה התהוות בחי' חכמה דעשיי' הנגלית כו'. וכך היא חכמה דאצי', עם היות שהוא בחי' 'חכים' ולא בחכמה ידיעא, מ"מ, היא בחי' מקור דמקור כו'. אבל להיות 'אנת הוא חכים', דהיינו, המשכת אור א"ס בחכמה, הנה, החכמה ממש מאין תמצא, ולכן, היא בחי' ענוותנות ית', שהוא ירידה גדולה לפניו ית', וזהו לשון 'אצילות' בלה"ק, שהוא ל' ירידה והשפלה ממדרגתו העליונה להשפיל א"ע כאלו הוא במדרגה פחותה, וכמו 'אצילתי מן הרוח' דגבי משה, דלפי שאמר 'מאין לי בשר', שהיתה מדרגתו במעלה העליונה, ולא הי' יכול להשפיל א"ע בהמשכת בשר גשמי, לכך אמר לו הקדוש ב"ה 'אספה לי שבעים איש', שהם במדרגה הפחותה, היינו, שלא יהיו מתגשמי' ממש, אלא 'אצילתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם', פי': שאוריד ואמשיך בחי' שלך שיהי' למטה ממדרגתך. 'ושמתי עליהם' - שיהי' יניקה גם להם ממדרגה זו, אבל לא שיהיו עולים במעלת ומדרגת משה עצמו כו'.

24. לביאור ענין ה'היכלות' של העולמות ראה לקו"ת פ' שלח ד"ה שלח לך לו, ג ובביאורנו בזה.

יום. שהוא נדון לפי מעשיו היום האם ראוי וכדאי הוא שירד ויומשך החסד

רו"ל²⁵: 'אדם נדון בכל יום' - ולא רק בר"ה שהוא נדון לפי מעשיו היום האם ראוי וכדאי חסד הוא שירד ויומשך החסד עליון - הנמשך כבר ויהיה כ"כ.

הנהות צמח צדק

וכמו"כ למעלה ענין אצ"י הוא בחי' ירידה להיות התלבשות אור א"ס בחכמה כו', ולכן, נק' ע"ס דאצ"י 'עשר תקונין', שהן בחי' לבושין לאור א"ס, ולא עצמיות כו'. ומכל מקום, אינן לבושין ממש, אלא 'תקונין', משום ד'איהו וגרמיהו חד' כו'. משא"כ ב"ע כנ"ל. וסוף ד"ה 'מוזוה מימין', בענין: 'שלוש אלפים משל' [תו"א מקץ מב, סע"ב-ג] - וזה לשונו שם: 'וזה"ש בשלמה: 'יורבר שלשת אלפים משל' על כל דבר מד"ת כו', דהיינו, שאמר על כל דבר מד"ת רוחניות הענין, כמו מצות קרבנות מן הבהמה. ומקריבים חלב ודם ע"ג המזבח ככהן ובגדי כהונה, והיה אומר ענין הקרבנות ברוחניות, ומהו נקרא חלב ודם ברוחניות, ומהו כהן, ומהו בגדי כהונה. והנה, גבוה מעל גבוה כמה מדרגות רוחניות זו למעלה מזו, והשיג שלמה בחכמתו 'שלוש אלפים משל', דהיינו, שלשת אלפים מדרגות זו למעלה מזו, וכולם אינן רק בחינת משל לגבי בחינת אלקות ממש השורה ומתלבש בתורה. והנה, שלמה לא השיג אלא שלשת אלפים משל, אבל באמת כך הוא עד רום המעלות לאין קץ, שכולם אינן רק בחינת משל לקדמונו של עולם, דהיינו, אור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' וגדר השתלשלות, לא בבחי' 'ממלא', ולא בבחינת 'סובב', רק שהתורה נמשכה ממש ע"י בחינת אותיות והמשכות. וע"ז ארז"ל: 'יודר הע"ה היה מחבר תורה של מעלה בהקב"ה', דהיינו, שהמשיך אותיות התורה מאור א"ס ב"ה ממש. וע"ז נ' אשר יעשה אתם האדם כו', לעשות 'אותם', שעשיית התורה היא ע"י האדם. וכמאמר רו"ל: 'מעלה אני עליכם כאלו עשאוני'. וזהו 'תורה אור' - שהתורה מאירה אור א"ס ב"ה ממש. אך, אין אור התורה עולה בשם 'אור' אלא ע"י נר מצוה". ובר"ה "מראיהם ומעשיהם" כו' בענין: 'עושה חסד לאלפים' [תו"א יתרו סט, רע"ג] - וזה לשונו שם: "... ועל ב' בחי' חסד הנ"ל נאמר 'לאלפים' כו' [עושה חסד לאלפים], נוצר חסד לאלפים], פ"י: אלפים מדרגות. וענין המדרגות, שהם מדרגה אחר מדרגה, היינו, כגון מדרגת ג"ע התחתון שאחר עוה"ז, שצ"ל 'נהר דינור' מפסיק לטבול בו כדי שישתכח ממנו כח הזכור הגשמי. שכיון שהוא זוכר גשמיות א"א לו להתענג בג"ע. ולכן, כשעולה מג"ע התחתון לעליון צ"ל ג"כ 'נהר דינור' לשכוח ההשגה ותענוג שבג"ע תחתון, וכענין שמצינו בגמרא דר' זירא צם מאה תעניות דלישכח תלמוד בבלי כו', הגם שלמד תלמוד בבלי בדור"ר, עד דלא שלט בו האור, כנודע ממעשה דקטינא חריץ שקיה. וכך יש אלפים מדרגות מדרגה אחר מדרגה עילוי אחר עילוי [אפי' למעלה מג"ע העליון]. וכן בהמשכה מלמעלה למטה, הן הם כמה צמצומים, צמצום אחר צמצום, עד שיהיה ג"ע העליון תענוג הנבראים. ונק' 'אלפים', ששרשם בחינת אלפי"ן מילוי שם מ"ה הוי"ה במילוי אלפי"ן. וענין אל"ף זו היא אל"ף דאחי' אנא עתיד וזמין לאתגלגלה כי א' משמש על העתיד וגם כל ירידת ההמשכות הם בבחי' אל"ף. כי א' הוא יו"ד למעלה ויו"ד למטה וי"ו באמצע. להורות כי ההמשכה שהיא הוא"ו היא באה ע"י צמצום שהיא היו"ד שבראש שבלעדי הצמצום א"א להיות המשכה והתגלות באופן אחר אלא היה הכל ענין אחד. ואח"כ חוזרת ומתצמצמת ההמשכה להיות כמו בחי' יו"ד למטה להיות משם בחי' צמצום והמשכה אחרת וכך הוא סדר כל ההשתלשלות הכל הן בחי' אלפי"ן וזהו לאלפים בין בעושה חסד בבחי' אברהם חסד דאצ"י ובין בנוצר חסד בחי' משה "...". ובר"ה "קחו מאתכם תרומה" [תו"א ויקהל פט, א] - וזה לשונו שם: "ומזה יובן הנמשל בענין סדר השתלשלות והמשכת החיות מאור א"ס ב"ה הנמשך בתוך כל עלמין, בכל עולם ובכל נברא לפום שיעורא דליה, כפי אשר יוכל שאת. וכללות חיות זה נק' בזה"ק 'ממלא כל עלמין'. שבגעה"ע מדור הצדיקים הגדולים מאיר בגילוי יותר, והוא כמשל השכל המתגלה במוחין שבראש. ואח"כ בעולם המלאכים, שעיך מהותם באהו"ר טבעיים, ואין להם השגה כמו נשמות הצדיקים הגדולים, זהו כמשל החיות הנמשך ומלוש בידים, 'חסד דרועא ימינא', בחי' אהבה. מחנה מיכאל. וגבורה דרועא שמאלא, היא בחי' יראה, מחנה גבריאל. ואעפ"כ, יש להם השגה ג"כ, כמו שהשכל נמשך על ידי הידים. וגם כמו שהשכל נמשך ומתלבש במדות שכלב, שהוא גילוי פנימי יותר מבידים, כי הידים הם חיזוניות המדות. וכך יש מלאכים מבחי' פנימיות, מיכאל וגבריאל, אש ומים, שהם מדות שכלב. ויש מבחי' חיזוניות, 'דרועא ימינא', דהיינו, להיות ההשפעה למטה - 'מכלכל חיים בחסד' כו'. וכן יורד עוד החיות בבחי' עשייה בכל עולם לפי ערכו. וכך כתיב אתה עשית את השמים ושמי השמים כו' הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם. שהחיות ההוא מבחי' ואתה מחיה את

עליון הנמשך כבר על נפשו למעלה בראש השנה ויום הכפורים שיהיה יורד ונמשך ממדריגה למדריגה מהיכל להיכל, בכדי שיומשך מרוחניות לגשמיות. או שמא אין ראוי האדם לזה, ואזי יתעכב ולא ירד למטה, רק ישאר למעלה ברוחניות, ושם יגיע לו שיוסיפו לו תענוג בגן עדן, מאחר שנמשך לו החסד. אבל עם כל זה, לא יומשך ממנו למטה כלל.^ט

על נפשו למעלה בראש השנה ויום הכפורים - במלכות דאצילות - שיהיה יורד ונמשך ממדריגה למדריגה מהיכל להיכל - דרך כל סדר השתלשלות העולמות, בכדי שיומשך מרוחניות לגשמיות.

או שמא אין ראוי האדם לזה, ואזי יתעכב [החסד] ולא ירד למטה - להיות חסד גשמי, רק ישאר למעלה ברוחניות, ושם יגיע לו - האדם יקבל חסד רוחני זה כפי שהוא למעלה, [והיינו] שיוסיפו לו תענוג בגן עדן - אחר הסתלקותו מעוה"ז, מאחר שנמשך לו החסד [כבר על נפשו

הנחות צמח צדק

כולם מתלבש תוך עלמין וממלא הוא בכל עולם לפי ערכו בשמי השמים גילוי בחי' עליונה יותר מבשמים. וכן בשמים יש גילוי בחי' יותר עליונה מבארץ כמו שנראה בחוש".

ט. והגם שמה שאמרו: 'אדם נדון בכל יום', וזה דברי רבי יוסי ורבי נתן - שסובר אדם נידון בכל שעה, מה שאין בן לרבנן - שסוברים שאדם נידון רק בראש השנה. ולפי זה יש לתמוה, הרי מבואר בפנים המאמר יישוב הסתירה בין ב' הדיעות - 'אדם נידון בכל יום' ו'מוזנותיו קצובים לו מר"ה ליוה"כ', אבל לכאורה אין שיטה שסוברת כב' הדעות יחד אלא רק אחת מהן! ועוד, הרי חכמים הם הרבים, והלכה כרבים, ואם כן, מדוע מתייחסים בכל לדעה זו של 'אדם נידון בכל יום'. מכל מקום, הא על כרחך גם לרבי יוסי ורבי נתן עיקר הדין בראש השנה - היינו, שמסכימים ג"כ לדעה זו. דאם לא כן, איך יפרשו הפסוק ד"כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב" (תהלים פא, ה), דקאי אראש השנה? - דפסוק זה משמע שעיקר המשפט של האדם הוא בר"ה! ואי אפשר לחלוק על פסוק מפורש. וגם מה שכתוב (דברים יא, יב) "עניי ה' אלקיך בה מראשית השנה", שמוזה למדו בפרק קמא דראש השנה דף ח', דראש השנה הוא ראש השנה לדין בו? - שדווקא ר"ה הוא שעת עיקר הדין, ולא בכל יום. נמצא, שמוכרחים לומר שלכו"ע יש דין גם בראש השנה, ויתירה מזו, שבראש השנה הוא עיקר הדין. ועוד - עוד הוכחה שיש ענין של דין בראש השנה, דאם לא כן - אם אין אומרים שעיקר הדין הוא בר"ה, מה ענין 'מלכיות' ו'כרונות' ו'שופרות' שאומרים בראש השנה? ו'המלך המשפט' בעשרת ימי תשובה? ומה יום מיומים - מה שונה ומיוחד בראש השנה מכל יום אחר, ולשם מה עושים את כל השינויים הללו בתפילה, הרי האדם נדון בכל יום, כנ"ל! אלא, ודאי גם רבי יוסי ורבי נתן מודים דראש השנה הוא יום הדין - אלא שסוברים אשר ישנו דין על האדם גם בכל יום, ורק שעיקר דינו בר"ה. וכן - עוד דבר המוכיח שגם ר' יוסי ור' נתן סוברים שיש דין גם בראש השנה, מאמר רז"ל פרק ב' דביצה דף מ"ז עמוד א': 'מוזנותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד יום הכפורים' - כל מה שעתיד להשתכר בשנה שיהא נזון משם, קצוב לו כך וכך ישתכר בשנה זו (רש"י), ודין זה נעשה בין ר"ה ליוה"כ, משמע: ד[מ]ימרא זון אתי ודאי לבולי עלמא - אפילו כר' יוסי ור' נתן, ואין בזה שום מחלוקת - שיש דין בר"ה ויוה"כ, וזהו עיקר דינו של האדם. ואף על פי כן, סבירא להו (לר' יוסי ור' נתן) דאדם נדון גם כן בכל יום, והיינו, על דרך שנתבאר - שהאדם נידון בכל יום אם ההשפעה תהי' נמשכת לו ממלכות דאצילות גם למטה בגשמיות. וכמו כן - לאידך גיסא, גם לרבנן דפליגי ארבי יוסי ורבי נתן - ואומרים, לכאורה, אשר

והנה השפעת חסד זה הוא מתעכב ושוהה עד שנמשך ובא למטה, שהרי בכל השתלשלות מהיכל להיכל הוא על ידי משפט אם ראוי הוא שיומשך ההשפעה למטה, ומעיינים בדינו, ויש מי שמקטרג לומר שחטא ואינו ראוי לזה.

פרק ג

ביאור ענין 'ברכת כהנים' ואין רומז להמשכה מיוחדת זו של הכהנים

[ובכן יובן כיצד יתכן שיהיו מניעות ועיכובים להשפעת החסד העליון עד שיומשך למטה בחסד גשמי. וזהו שממשיך לבאר:]

והנה, השפעת חסד זה - החסד שנמשך מלמעלה ע"י עבודת האדם בכל יום - 'אדם נידון בכל יום', 'גם כשהוא נדון להיות נמשך בעולם הזה' (דרך מצותיך) - הוא מתעכב ושוהה עד שנמשך ובא למטה - יש על זה מניעות ועיכובים.

[והטעם לעיכוב זה הוא:]

שהרי בכל השתלשלות [של אור החסד] מהיכל

להיכל הוא על-ידי משפט - אם ראוי הוא שיומשך ההשפעה למטה - להיות חסד גשמי, ומעיינים בדינו, ויש מי שמקטרג [על האדם] לומר שחטא ואינו ראוי לזה.

- וזהו "כמשל אדם שדן בשכלו על איזה דבר [ומסתפק] אם ראוי לעשותו אם לאו, ובא למסקנא והחלטה שראוי לעשותו, ואף על פי כן, אפשר להיות שזה ישאר בשכלו ולא יבוא במעשה בפועל" (ד"ה והנה פרח תשל"ג). וכך בנמשל, אמנם יש דין ומשפט בראש השנה ובכל זאת עדיין יתכן עיכוב בביצוע ההחלטה, ולכן דנים את האדם בכל יום מחדש. "ויתירה מזו, שכאשר הדבר נוגע למעשה בפועל הוא שוקל בדעתו עוד פעם אם לעשות בפועל כפי שהחליט בשכלו" (שם).²⁶

הנחות צמח צדק

דינו של האדם נעשה בראש השנה דווקא (ולא בכל יום), הרי גם לירידה [לרבנן] על כרחך צריך לומר דשייך בחינת דין בכל יום, [והראיה:] שהרי מבקשים כל הבקשות בשמונה עשרה אף גם לרבנן, כמבואר בגמרא פרק קמא דשבת דף י"ב עמוד א' ועמוד ב' - לשון התוספות הובא בהערה לעיל! וחיינו, גם כן על דרך שנתבאר - שהוא מבקש בכל יום בשמו"ע שיהי' נמשך לו מלמעלה למטה מה שכבר נמצא למעלה (במלכות דאצילות) כתוצאה מהדין של ר"ה ויוה"כ. וענין המחלוקת שביניהם אין כאן מקומו - כלומר, להבין בריוק מה החילוק בין שיטתם ביחס להענין של המשכת השפע מלמעלה, אין כאן המקום המתאים להרחיב בביאור דבר זה (וראה בארוכה קונטרס וענין מאמר כ ואילך. וראה שם מאמר כב בסופו, דמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. וראה לקו"ש ח"ט ע' 375 ואילך). וכבר האריך בזה גם ב'עשרה מאמרות' מאמר 'חקור דין' חלק ב' פרק א' ופרק ב' [ראה גם באוה"ת פ' ראה ע' תשכד]. וזהו מאמר רז"ל ברבות [מדרש רבה] וישלח פרק ע"ו על פסוק (מלכים-א א, לו) "ויאמר בניחו בו" [בן יהוידע את המלך, ויאמר:] אמן בן יאמר [ה' אלהי אדוני המלך] - זהו כאשר דוד המלך אמר לכהן הגדול ולנביא ולבניהו בן יהוידע אב בית הדין, להוליך את שלמה בנו אל נחל גיחון, ולמשחו שם למלך על ישראל, ובניהו מתפלל ומברך שיצו ה' את המלכות לשלמה. הפסוק הזה נאמר באותו הפרק. ומפרש המדרש: והלא כבר נאמר [לדוד מלפני כן שכן יהיה, וכאשר דוד עצמו אמר כבר לפני כן לשלמה, שכן אמר לו ה'] "הנה בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה [והנחותיו לו מכל אויביו מסביב, כי שלמה יהיה שמו, ושלוש ושקט אתן על ישראל בימיך]!" אלא, [כך] אמר [בניהו בן יהוידע בלבו:] הרבה קטגורין [אפשר כי] יעמדו [למנוע דבר זה] מבאן ועד גיחון - אף שהדרך קרובה והשעה קצרה, כל שכן שצריך זכות רבה שתתקיים הבטחת ה' ולא יגרום החטא למנועה מעת שהובטחה ועד שתבוא להתקיים (הפ"י הוא מהמדרש רבה מבואר). עיין שם.

השנה) דרך עולמות בריאה יצירה עשיה, היא על דרך ירידת השכל ומדות האדם דרך שלשת לבושי הנפש מחשבה

26. ראה בהמשך הדברים בהמאמר שם, שמבאר איך שירידת השפע ממלכות דאצילות (כפי שנמשך בראש

אבל כשנמשך האור והשפע על ידי אהרן, ומגזעו תחתיו כהנים הנושאים את ידיהם ומברכים את העם בברכת כהנים, אזי השפע היא נמשכת במהירות דרך כל העולמות באין מונע ומעכב, ואין מעיינים בדין כלל.²⁶

וזוהו ענין ברכת כהנים, יברכך ה' וישמרך. ואמרו רו"ל יברכך במזמון כו',

[וע"פ כל זה יובן הסוד של ברכת כהנים המתבטא בדיוק לשונה - 'יברכך ה' וישמרך וכו':]

וזוהו ענין ברכת כהנים²⁷: "יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ".

ואמרו רו"ל - מביאים הרכה פירושים בהתיבות של ברכת כהנים: "יְבָרְכֶךָ" - במזמון כו' - כוונת הברכה היא שיושפע לאדם ממון רב.

אבל כשנמשך האור והשפע על-ידי אהרן, ומגזעו תחתיו²⁸ - כהנים הנושאים את ידיהם ומברכים את העם בברכת כהנים, אזי השפע היא נמשכת במהירות דרך כל העולמות - "מן העולם היותר עליון עד העולם השפל שלנו, דרך כל הממוצעים" (דרך מצותיך) - בְּאֵין מוֹנֵעַ וּמַעֲכֵב, ואין מעיינים בדין כלל.²⁹ - לקמן יבאר מהי המעלה המיוחדת שבברכת כהנים שבגללה "אין מעיינים בדין כלל", אלא השפע נמשך מיד למטה.

הנהות צמח צדק

יא. ועל דרך שנתבאר על פסוק "ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם כו'" [ראה לקו"ת פ' תצא לח, ג וראה בבאורנו בזה], שלא שמע שום קטרוג, והיינו, על ידי "כי אהבך כו' [ה' אלקיך]". וזהו שמברכים הכהנים אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה. ועל דרך זה יש לומר פירוש הפסוק (תהלים קמז, טו) "השֹׁלֵחַ אֲמָרְתוֹ אֶרֶץ, עַד מִתְרָה יְרוּיָן דְּבָרוֹ" [ראה בד"ה כה תברכו תשמ"ז], דפירוש "השולח" הוא כשיוורד השפע לאט לאט, ובהדרגה, ובמתון. אבל "עד מהרה ירויין דברו", היינו, כשהשפע הולך במהירות על דרך הנ"ל - בענין השפע שבא ע"י ברכת כהנים. ועיין מה שנתבאר על פסוק זה [השולח אמרתו ארץ כו'] [במקום אחר (סידור עם דא"ח סג, א-ב). ועיין ברכות [מדרש רבה] פרשת ואתחנן: "יש תפלה שנענית לארבעים יום כו", ויש תפלה שנענית לעשרים יום כו', ויש תפלה שנענית ליום אחד כו', ויש תפלה כו'"] עיין שם [וראה ילקוט שמעוני ישעי' סה רמז תקט] - וזה לשונו שם: "והיה טרם יקראו ואני אענה". א"ר תנחומא: מעשה בספינה אחת והיה בתוכה יהודי אחד, הגיעו לנס אחד [איי הים], אמרו לאותו יהודי: פלוני, טול מעות ועלה לנס הזה וקנה לנו משם מאומה. אמר להם: לא אכסניא אני, ואיני מכיר להיכן אני הולך. אמרו לו: יהודי אכסנאי?! בכל מקום שאתה הולך אלוהים עמך, שנאמר: אשר לו אלוהים קרובים. אלא מהו בכל קראנו אליו? יש תפילה שנענית לארבעים יום, דכתיב: ואתנפל לפני ה' וגו' ארבעים יום. ויש תפילה שנענית לעשרים יום, דכתיב: לחם חמדות לא אכלתי וגו' עד מלאת שלשת שבועים ימים. ויש תפילה שנענית לשלושה ימים, דכתיב: ויהי יונה במעי הדג שלושה ימים ויתפלל יונה. ויש תפילה שנענית ליום אחד, דכתיב: ויגש אליהו וגו'. ויש תפילה שנענית לשעה, דכתיב: ואני תפילתי לך ה' עת רצון. ויש תפילה שנענית, עד שלא יוציא האדם אותה מפיו, דכתיב: והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע". ועיין מה שנתבאר במקום אחר בפירוש "מהר קח את הלבוש כו'" בד"ה "עד דלא ידעי בין כו' [תו"א צה, ד].

ועיכוב האם יומשך למטה עד להשפעות גשמיות ממש.
27. ר"ל: מזרעו אחריו (היינו, כל הכהנים בדורות הבאים).
28. סוטה לח, א. טושו"ע אר"ח סק"ח, יב.
29. במדבר ו, כד.

דיבור ומעשה (כריאה יצירה עשיה), שבכל שלב של ירידה יש דיון נוסף ועיכוב אם יומשך הדברים למטה יותר ממחשבה לדיבור ומדיבור למעשה, כך גם למעלה, דביירות השפע ממלכות דאצילות דרך העולמות בי"ע יש דיוק

יברכך בבנים כו', וישמרך מן המזיקים.³¹ היינו שנמשך החדר העליון מיד בגשמי, להיות הברכה בבני ומוזני. יאר ה' פניו, היינו הארת פנים. ויחנך, שנמשך למטה מטה.

- וזוהי המשמעות של המדרש, ש'יברכך' הוא נמשך מיד למטה בבנים, או בממון, ואינו כמו בר"ה ויוה"כ שנמשכת ההשפעה למעלה על נפשו במלכות דאצילות. שכן אין שום מניעות ועיכובים בהמשכת הברכה שעל ידי הכהנים.³¹

[יבאר המשיך ברכת כהנים:]

"יאר ה' פניו", היינו, הארת פנים.

ברכה שתומשך ותאיר באדם אלקותו יתברך באופן של 'הארת פנים', היינו, מתוך פנימיות רצונו ואהבתו יתברך לבני ישראל, כמשל אדם הנותן דבר לאוהבו, שנותן אותו אליו מתוך סבר פנים יפות ובפנים מאירות. היינו, המשכה והארה אלקית לאדם ממהותו ועצמותו יתברך ובאופן גלוי.

"ויחנך" - שנמשך למטה מטה.

"וזהו 'ויחנך' - לשון חנייה³², 'ויחנך' שם ישראל, וכמו 'חנה דוד' - 'שכן' (מצו"צ), להיות בבחינת 'ושכנתי בתוכם', 'דירה בתחתונים', דירת והשראת אור אין-סוף ברוך-הוא ממש בבחינת גילוי למטה כמו למעלה" (לקו"ת פ' נשא ד"ה כה תברכו את בני ישראל כו, א).

הגהות צמח צדק

יב. כמו שכתוב בברכות [מדרש רבה] נשא פרשה י"א [סימן ה'. וראה מדרש תנחומא פ' נשא פרשה י'].³⁰

שהמשכת ההשפעה היא למטה מטה ביותר, אפילו למקום שצריך לשמירה מן המזיקים, והחיבור דשני ענינים אלה, שגם כשההשפעה נמשכת למטה מטה (וישמך) מן המזיקין) היא בריבוי גדול ('יברכך' בממון ובבנים), הוא לפי שההמשכה היא במהירות ואינה מתעכבת - ד"ה והנה פרח מטה אהרן תשל"ג.

32. על דרך דרשת רז"ל (עבודה זרה כ, א) על הכתוב (דברים ז, ב) 'לא תחנם', לא תתן להם חנייה בקרקע, וכן דורשים שם 'לא תתן להם חן'.

"יברכך" - בבנים כו' - ברכה שיוולדו לאדם בנים רבים, כמו שנאמר (דברים ז, יג) 'וברך פרי בטנך', ברכה הקשורה לבנים.

"וישמך" - מן המזיקים יב - ברכה זו באה אחרי 'יברכך', אחרי ברכת העושר, היינו, שישמרך ה' מן המזיקים, השדים, המקיפים אותך (המשך ל' המדרש), שכן 'אין בית רובע -] מקום קטן הראוי לזריעת רובע הקב זרעוני תבואה] בחללו של עולם שאין בו כמה אלפים מזיקים' (דברים רבה ד, ד), וכן 'אלמלי ניתנה רשות לעין לראות אין כל בריה יכולה לעמוד מפני המזיקין' (ברכות ו, א) - שדים העומדים לפניו (רש"י שם), ואם אין ה' שומרו, ח"ו, מאלו, מה יועילו לו כל עושרו, וזהו שנאמר 'פול מצדך אלף ורבבה מימינך, אליך לא יגש ... כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך', היינו, מן המזיקים האלה ישמור ה' אותך בידי מלאכיו, 'פול מצדך אלף מהם, ורבבה אליך לא יגש' (מדרש רבה המבואר).

היינו - ממאמרי רז"ל אלה לגבי ברכת כהנים יוצא, שנמשך החדר העליון מיד [כרגע³⁰] בגשמי, להיות הברכה בבני ומוזני - בבנים, בממון.

30. נוסף ע"פ דרך מצותיך שם.

31. "דלכאורה אינו מובן, הרי בדרשת רז"ל הנ"ל מבואר רק מהי ההמשכה (ברכה בממון, ובבנים ושמירה מן המזיקים), ובלקו"ת [במאמר דידן] מביא דרשה זו לענין שההמשכה היא במהירות! ? ויש לומר הביאור בזה, ד'יברכך' בממון ובבנים מורה על ריבוי ההשפעה שההשפעה היא בכל הענינים דבני חיי ומוזני [ד'יברכך' בממון נכלל גם הברכה על חיי, דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב], וענין 'וישמך' מן המזיקים מורה

ואמנם, שרש הטעם לזה על היות המשכת החסד שעל ידי אהרן נמשך במהירות באין מעכב ומונע ההמשכה הוא לפי כי אית חסד ואית חסד, חסד עולם, ורב חסד. והנה ההמשכה על ידי אהרן הוא מבחינת ורב חסד,³³ והוא חסד שבלי גבול שיוורד ונמשך על פי מדותיו, ואין שום בחינת

מעכב ומונע³³ ההמשכה – הוא לפי כי אית חסד, ואית חסד – חסד עולם, ורב חסד³⁴.

מובא בזוהר ש'אית חסד ואית חסד, אית חסד דאקרי חסד עולם, ואית חסד דאקרי רב חסד³⁵, דהיינו, יש שתי מדריגות בחסד עליון והשפעות מאתו ית'. יש 'חסד עולם' – היינו, המשכת חסד מוגבל לפי ההגבלות של סדר השתלשלות, וישנה בחינת 'רב חסד' – הוא חסד עליון הבלתי מוגבל, שמכיון שהוא למעלה מהגבלה לכן כל ההגבלות של השתלשלות אינן פועלות על השפעה זו כלל, וכפי שממשיך.

והנה, ההמשכה על-ידי אהרן הוא מבחינת 'ורב חסד'³⁶, והוא חסד שבלי גבול³⁶, "שיוורד" ונמשך "על פי מדותיו"³⁷ – יורד על פי מידותיו של אהרן, היינו, בבחינת בלי גבול, ואין שום בחינת

כלומר, 'ויחונך' משמע אשר הברכה וההמשכה האלקית נמשכת למטה ממש, השראת והתגלות אור אין סוף ב"ה למטה בעולם הזה הגשמי. נמצא, שהכהנים פועלים שההשפעה האלקית תאיר ותומשך למטה ממש (במקום להישאר למעלה ברוחניות) – 'ויחונך', לשון חנייה, וכן שההשפעה תמשך במהירות גדולה, מיד בגשמיות, 'יברכך' – בממון, שהברכה באה לידי ביטוי מיד בעניינים גשמיים, ללא שום עיכוב והפרעה.

פרק ד

עומק הטעם שהשפע הנמשך ע"י הכהנים הוא במהירות ללא עיכובים

ואמנם, שרש הטעם לזה – על היות המשכת החסד שעל-ידי אהרן נמשך במהירות באין

הגהות צמח צדק

יג. כנוכר על פסוק 'בהעלותך' [לקו"ת פ' בהעלותך ל, א וראה בביאורנו בזה], ועל פסוק 'ועשית כגדי קדש' [תו"א פב, א ואילך וראה בביאורנו בזה] – נזכר שם שמדריגת אהרן הכהן (שכל כהן הוא איש החסד) היא בחינת 'ורב חסד'.

[ושם מצייין: דקל"ז ע"ב. וכנשצ"ל ככהערה שלפנ"ז קלג, ב].

36. הובא לעיל בהערה 13 שיש ב' מעלות בענין ה'מהירות' שבאה בכוח ברכת כהנים, והשניה היתה כך שכמו שהשפע הוא למעלה כך נמשך למטה בכל תוקפו וחוזקו, ולהעיר אשר גם על ידי כל ברכה (לא רק ברכת כהנים) ההמשכה למטה היא כמו שהיא למעלה. אבל על ידי ברכה בכלל נמשך רק מבחינת ה'שורש' (סה"מ שם ע' קנב ואילך), והחידוש שבהמשכה שעל ידי אהרן הוא – שההמשכה היא מבחינת 'רב חסד' שלמעלה מהשתלשלות (חסד בלתי מוגבל) ובחינה זו באה גם למטה (ע"פ ספר הערכים-חב"ד כרך ב מילואים ע' תרכה הערה 229).

37. ע"פ תהלים קלג, ב.

33. "מה שאין כן בתפילה בכלל – הרי זו בקשה של אדם המתפלל (מלמטה למעלה) לפעול רצון חדש למעלה, ואין ודאות שתתמלא הבקשה, ואילו ברכה (מלמעלה למטה) היא בלשון ציווי (או בלשון הבטחה), שבודאי נמשכת ההמשכה. ובברכת כהנים ב' המעלות (ראה אוה"ת נשא ע' ער ואילך. ד"ה כה תברכו תרכ"ו. תרנ"ד. ד"ה ארישב"ל תרכ"ט. לקו"ש ח"י ע' 41) – שיחת ברכת ערב יום הכפורים תנש"א הערה 26.

34. זהר אד"ר נשא קלג, ב. ראה אגה"ק ס"י. סוסי"ג. מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תשעז. וש"נ.

35. שם אמר 'חסד דלגאו', אך פשוט דרצונו לומר 'רב חסד', דהרי פירוש זה על תיקון השישי מ"ג מדות הרחמים, שהוא 'ורב חסד' – אוה"ת תצוה ע' איתקפו

נו א דין שיעכבו כלל. מה שאין כן בחדר עולם, יש כנגדו בחינת דין המעכבו.^{יד} והמשל לזה על דרך משל, נהר גדול במאד, שהליכת המים הוא בתגבורת גדולה, לא יוכלו לעכב הליכת המים. מה שאין כן בנהרות שאין גדולים כל כך, מעכבים הליכת והמשכת מימיו על ידי עצים ועפר וכיוצא, עד שמעמידין על ידי זה עליהם בית המחינה או גשרים. אבל בנהר גדול מאד לא יעוכב על ידי מונעים ומעכבים הנ"ל, כי אם הלוך ילך כמנהגו, וישטוף העצים

הכהן, שהוא חסד בלי גבול, ואי אפשר לעכבו, ולכן נמשך דרך סדר ההשתלשלות במהירות גדולה ויורדת "מיד בגשמיות" בלי שום עיכובים.⁴⁰

על-דרך-משל: נהר גדול במאד⁴¹, שהליכת המים הוא בתגבורת גדולה, לא יוכלו לעכב הליכת המים. מה-שאין-כן בנהרות שאין גדולים כל-כך, מעכבים הליכת והמשכת מימיו על-ידי עצים ועפר וכיוצא, עד שמעמידין על-ידיהם עליהם בית המחינה או גשרים. אבל בנהר גדול מאד לא יעוכב על-ידי מונעים ומעכבים הנ"ל

דין שיעכבו כלל. מה-שאין-כן ב'חדר עולם', יש כנגדו בחינת דין המעכבו³⁸ - כי 'חדר עולם' הוא מוגבל לפי ההגדרות וההגבלות של סדר השתלשלות, לכן אפשר לעכבו, כי השתלשלות תופסת מקום אצלו. ואילו בחינת חסד של אהרן, 'רב חסד', שהוא בלי גבול איננו בגדר השתלשלות ואין שום דרגא שיכולה לעכבו. וזהו ההשפעה הבאה באמצעות הכהנים שאין כל סדר השתלשלות תופסת מקום אצלה כלל כדי שיוכל למנוע ולעכב המשכה זו.³⁹ והמשל לזה - לבחינת 'רב חסד', שנמשך ע"י

הנחות צמח צדק

יד. ועיין מה שנתבאר במקום אחר על פסוק 'חסדי ה' כי לא תמנו' [אגרת הקדש סימן ין] - ראה במילואים.

כל המדריגות דסדר השתלשלות. משא"כ השפעה רגילה, מפני שהוא מוגבל, צריך לעבור כל מדריגה, עד שמגיע למטה, ולכן יש עיכובים.

40. בד"ה והנה פרח תשל"ג מבואר ההבדל בין רצון ש'נולד' כתוצאה מהכרה בטוב ומעלת הדבר מחמת הבנה והשגה והתבוננות שכלית שאז הוא בא בהגבלה ויתכן מניעות ועיכובים בהמשכתו למטה. לעומת הרצון הנובע מהתענוג. שהוא ענין נפשי ועצמי מתוך הנפש עצמה ואזי תוקפו גדול לאין שיעור על תוקף השכל והמידות, ובמצב הזה ההמשכה מהרצון עד למעשה - אף שהמשכה קשורה בדילוג על ריחוק עצום - היא במהירות, בלי עיכוב. דכשעולה ברצונו הדבר בגלל שלנפש יש עונג בזה, פועל הרצון ומשפיע מיד על השכל, שיבין בשכלו שראוי לרצות בדבר, ומהשכל נמשך מיד למחשבה, ומהמחשבה לדיבור, ומדיבור למעשה. וכל המשכות אלה הם במהירות בלי עיכוב.

41. כידוע (זח"ג (רע"מ) רנ"ה, א') שמים הם ביטוי גשמי

38. ראה בד"ה אמר לצפון תני - תר"ן ע' שפט.

39. עד"מ מרצון האדם: שמיד שרוצה האדם לנענע רגלו, מיד הוא מתנענע. משא"כ כדי לאמן רגליו לרקוד צריך לזה זמן רב. והסיבה לזה הוא:

רצון הוא כח מקיף ובלי הגבלה, ולכן אין לו כלי ואבר פרטי שבו הוא מתלבש ומתאחד. משא"כ השכל הוא כח פנימי ומוגבל, והוא מתלבש ונקלט במוח המתאים לדרגתו. דהיינו, ענין הרצון הוא מה שהאדם עצמו רוצה, דהיינו, הוא נק' בלשון החסידות 'הטיית הנפש'. ולכן מיד כשאדם רוצה לנענע רגלו הוא מתנענע, כי אין הרצון צריך לרדת בסדר והדרגה עד שמגיע להרגל לפעול עליו, כי הוא למעלה מהגבלת האברים כנ"ל. משא"כ כדי שהשכל (שהוא כח פנימי ומוגבל) יוכל לפעול על הרגל וללמדו איך לרקוד, הוא צריך לרדת דרך כל המדריגות דאברי האדם עד שמגיע לכח ההילוך שברגל.

וכמו כן ההשפעה שע"י הכהנים הוא בלי גבול, ולכן מיד הוא נמשך בגשמיות, כי הוא אינו צריך לעבור דרך

והעפר המעכבים. כך הנמשל, בענין ההמשכה מבחינת ורב חסד הוא הולך
ונמשך במרוצה, וכל הדינין מתעברין ומתבטלין מחמתו כו'.⁴⁰

מ'לען). אבל זו להיות מימיה רבים, אזי כח
התפשטותם גדול ועצום ולא יוכלו לעמוד בפניו
ולעכבו" (דרך מצותיך).

כך הנמשל: בענין ההמשכה מבחינת 'ורב חסד'
– אור בלי גבול הנמשך על ידי אהרן וברכת
כהנים – הוא הולך ונמשך במרוצה –
ובהתגברות גדולה מאוד. ו[לכן] כל הדינין⁴²
מתעברין [עוברים] ומתבטלין מחמתו כו'.⁴³

הגהות צמח צדק

טו. ועיין מה שנתבאר במקום אחר על פסוק (תהלים יט, ג) "יום ליום יביע אומר" [סידור עם דא"ח קפ, ב ואילך.
וראה בארוכה פירוש המילות לאדמו"ר האמצעי פרק כו ואילך. וראה באוה"ת סידור ע' קעז], דפירוש בזה תרומה
קל"ו ב': "יביע", פְּרָאָת אֲמָרָת מִכַּע אֲתַעְבֵּר אוֹחֵי לֹאֲתַנְהָרָא דָא מִן דָּא – כל ספירה נעשית מעיין הנובע במהירות,
להאיר זו מזו מהחסדים שבתוכן – לשון מהירות, בדמיתגם [אונקלוס]: "וחש עתידות למו" (דברים לב, לה) – ומכּע
דעתיך להון – היינו, שהעתיך יבוא מהר. דהיינו, שבשבת נמשך האור והשפע גם כן במהירות – כמו שנמשך השפע
ע"י ברכת כהנים (ולכן אומרים מזמור זה "יום ליום יביע אומר", בשבת), משום דכל דינין מתעברין מינה' כו', עיין
שם – שם מבאר "שבימי החול ישנם כמה עיכובים בהמשכת ההשפעה למטה, וביום השבת המשכת ההשפעה היא
במהירות, "יביע אומר", "יביע" לשון מהירות" (הנה פרח מטה אהרן תשל"ג). והטעם למהירות זו בשבת הוא משום שכל
הדינים והדברים המעכבים עוברים ומתבטלים בשבת, וממילא ההשפעה יכולה לרדת במהירות גדולה. ועיין עוד מענין
'שקדים' בפרשת שמות ט"ו ב' – וזה לשונו שם: "תלמידי חכמים שקדים מנהון, מריין מנהון, מתיקין מנהון כו'". ויובן
על פי מה שכתוב בירמיה (סימן ל"א כ"ח) – "בְּיָמֵי הָהֵם לֹא יֵאמְרוּ עוֹד אָבוֹת אֲכָלוּ בֶּסֶר וְשָׂעִי כְּנִים תִּקְהֶינָה", פירוש,
לא יתערעמו עוד לומר הנה האבות אכלו בוסר וגו' והלא הנכון מי שאכל הבוסר יקוה שיניו ר"ל האבות חטאו והנה
הבנים מקבלים העונש הלא הנכון שהחוטא יקבל בעצמו העונש וכן נאמר שאמרו כמתרעמים אבות יאכלו בוסר וגו'
(יחזקאל יח) – מצו"ד שיש שקידה למוטב – להיפך הטוב (פורענות), ולמוטב [והגם דהתם] (בהפסוק בירמיה), היינו,
לדבר עונש, אבל באמת עיקר ענין זה היינו לדבר הטוב, להשפעת חיים חן וחסד שיומשך בלי עיכוב כמו שנתבאר שם
[בלקו"ת נה, ג] – אוה"ת סידור ע' קעז. הענין דשקדים מובא בספר השיחות תש"ג כרך-ב ע' 533 בהערה 46 מקשה
"דלכאורה מה שייך כאן שקדים למוטב, הרי עבודת אהרן היתה רק בקדושה", עיין שם. "ושקדים דמטה אהרן הם שקדים
טובים, דיש לומר דזה שמביא בהמאמר שיש שקידה למוטב הוא לרמז שבהשקדים טובים דמטה אהרן יש גם מעלת
אתהפכא דמוטב לטוב" – ד"ה והנה פרח מטה אהרן תשל"ג בסופו. בד"ה והנה פרח מטה אהרן תשמ"ה הקשה למה
מביא ענין זה כאן, והרי אין עניינו רק לציין מראה מקומות בעלמא! ומבאר דענין פרח מטה אהרן היה אחר מחלוקת
קרח, ואז נחבר תוקף כהונת אהרן, כי תכלית השקדים של היפוך הטוב הוא להפכם לטוב, ואז יש בהם מעל זו דאתהפכא
חשוכא לנהורא, עיין שם]. ועל דרך זה נאמר (בראשית מא, לב) "בִּי נִבְּוֶן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹקִים, וּמִמָּהָר הָאֱלֹקִים

– עצים ועפר, כִּי־אֵם הָלוֹךְ יֵלֵךְ כִּמְנַחֲנוּ, וַיִּשְׁמוּהָ
הָעֵצִים וְהָעֶפְרָה הַמַּעֲכָבִים.

"על דרך משל נחל גדול מאד, שהליכתו בזרם
גדול ועז עד אשר לא יוכלו לעכבו ולהסתירו,
כדרך שעושים לנהרות הקטנים שאין מימן גדול
כל כך ואין שטפם בתגבורת עזה כל כך,
שמסתירים הזרם וההליכה על ידי עצים ועפר
וכיוצא, עד שעושים שם בתי הטחינה (שקורין

לסוג השקדים שבקטנות מרים ובגמר בישולם נעשים
מתוקים כי זהו הכח דברכת כהנים להפוך המונעים
והמעכבים לטובה ולברכה. עיי"ש. וראה לעיל הע' 41
(בנספחים).

43. על דרך נוסח תפילת 'כגווא' דתפילת ליל שבת.

למידת החסד דלמעלה, וטבע המים הוא לרדת ממקום
גבוה למקום נמוך (תענית ז, א), היינו, מלמעלה למטה,
ורב חסד' היינו, ריבוי עצום של מים, ובנמשל – ריבוי
שפע אלקי הבא ונמשך מלמעלה למטה.

42. בלקו"ש ח"ג עמ' 194 ובהע' 26,33 מקשר ענין זה

הגילוי העצום הזה מבטל את כל הדברים המונעים ומעכבים את ההשפעה (המקטרגים כנ"ל), ולכן נמשך במהירות גדולה ללא שום עיכוב, מיד בגשמיות.

[במאמר ד"ה זה תשל"ד הרבי מסביר כיצד העבודה הזו של אהרן הכהן – וכהנים בכלל – שייכת לכל אחד מישראל:

"והנה, כל ישראל נקראו בשם "ממלכת כהנים", וגם עבודת אהרן היא לפעול בכל ישראל, וכמבואר בענין 'בהעלותך את הנרות', שאהרן מעלה את כל שבעת הנרות, שהם כל שבעת הסוגים שבעם ישראל. ומזה מובן בנוגע לעבודת כאו"א מישראל, שעבודתו צ"ל באופן ד"עד מהרה ירוץ דברו", שעושה עבודתו בכל התוקף, ואינו מתחשב עם מונעים ומעכבים ומעלימים ומסתירים, וכפתגם הידוע שכשהולכים למלחמה, הולכים לכתחילה במארש של נצחון, ואז מובטחים בנצחון.

"והנה, בשביל להיות במדריגה זו שהעבודה תהי' באופן שאינו מתפעל משום מונע ומעכב, צריך נתינת כח מיוחדת מנשיא הדור. וי"ל דזהו ענינו של המאמר ד"ה מן המיצר דר"ח תמוז תרפ"ז שמאמר זה היא הנתינת כח לעבודה זו...".

ובד"ה זה תשמ"א הרבי מסביר באופן אחר איך שעבודת הכהנים שייכת לכל ישראל:

"והנה, כתיב "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש גו'", דמזה מובן שכל ישראל הם בדרגת כהנים. ואף שברכת כהנים היא מ"ע (על הכהנים) בכל תוקפה גם בזמן הזה ובחול"ל (כמ"ש כ"ק אדמו"ר הזקן בשו"ע שלו), מ"מ, יש לומר שיש בחי' ברכת כהנים עתה בכאו"א מישראל.

"דהנה, ארז"ל: 'תפלות במקום קרבנות (תמידין) תקנום', היינו, שע"י התפלות שחרית מנחה וערבית ממשיכים את כל הענינים שנמשכו ע"י הקרבנות והקטורת. והרי בקרבנות כפשוטם היו כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם. ומכיון שכל איש מישראל יכול להמשיך בזמן הזה את ענין הקרבנות כו', הרי מזה מוכח שיש בו בחי' כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם. ויש לומר, שזה נעשה ע"י גלות בבל שנק' כן ע"ש שבו נבללו ונתערבו כל הענינים. ומזה מובן בענינו, דהגם שברכת כהנים כפשוטה היא מצוה על הכהנים דוקא, גם בזמן הזה, מ"מ, ענין המשכת הברכות במהירות נפעל ע"י כאו"א מישראל ע"י עבודת התפלה שלו, ומבית הכנסת לבית המדרש, ואח"כ הנהג בהן מנהג דרך ארץ, היינו, ע"י ג' הקוים דעבודה תורה וגמ"ח".⁴⁴

הנחות צמח צדק

לעשותו, והיו שני שבע", וגם ההיפך - שמיהר להביא שני הרעב, היינו, שקידה להיפך הטוב. ועיין בספר 'מגן דוד' באות גימל מזה [נזכר גם באוה"ת ויקרא-ג ע' תתז]. ו'שקדים' דגבי 'מטה אהרן' - 'ויגמול שקדים', היינו, כמאמר (נוסח התפלה): 'אל עליון גומל חסדים טובים' - 'ויגמול' דגבי שקדים הוא גם מלשון גומל חסדים טובים, דפירוש 'טובים' - 'גומל חסדים טובים' - על דרך (בראשית א, ד) "האור כי טוב" - ר"ל: ש'טוב' הוא ענין אור וגילוי, 'אהרן' - אותיות 'נראה', ולפי זה הפירוש של 'ויגמול שקדים' הוא] שיומשך האור למטה להיות 'נראה אור' - שבא לידי גילוי למטה מיד. לפי זה המשמעות של 'ויגמול שקדים' היא, שההשפעה האלקית נמשכת למטה בגילוי ('ויגמול') ובמהירות גדולה ('שקדים'). ועיין מה שנתבאר עוד מענין 'ברכת כהנים' בד"ה 'ענין משמח חתן' [לקו"פ צו ח, ד] - וזה

למטה בלי עיכוב את כל ההמשכות החדשות שנוצרות ע"י התפילה. עי"ש היטב.
וראה גם בשיחת ליל שמח"ת סכ"ב תשד"מ ואילך, ובשיחת ש"פ בראשית (הב') תשד"מ ס"ג ואילך.

44. וראה עוד בזה בשיחת ערב יו"כ תנש"א (מוגה) ושם נתבאר באריכות הטעם מדוע נקבע לאומרה בכל יום ע"י כל אחד מישראל, מכיון שזה ברכה כללית הכוללת כל הברכות כולן והיא גם הכנה ונתינת כח לפעול ולהמשיך

מילואים

"והנה, לפי שהמצות ניתנו לנו ע"י התלבושות במדת גבורה וצמצום ההארה כו' לכן רוב המצות יש להן שיעור מצומצם כמו אורך הציצית י"ב גודלין והתפילין אצבעים על אצבעים ומרובעות דוקא והלולב ד"ט והסוכה ז"ט והשופר טפח והמקוה מ' סאה וכן בקרבנות יש להן שיעור מצומצם לזמן כמו כבשים בני שנה ואילים בני שתים ופרים כו' וכן במעשה הצדקה וגמ"ח בממונו אף שהוא מהעמודים שהעולם עומד עליהם וכדכתיב עולם חסד יבנה אפ"ה יש לה שיעור קצוב חומש למצוה מן המובחר ומעשר למדה בינונית כו' וזה נק' חסד עולם פי' חסד אל כל היום המתלבש בעולמות עליונים ותחתונים ע"י אתערותא דלתתא היא מצות הצדקה וחסד שעושים בני אדם זה עם זה ולפי שהעולם הוא בבחי' גבול ומדה מהארץ עד לרקיע ת"ק שנה וכן מרקיע לרקיע כו' ושית אלפי שני הוי' עלמא כו' לכן ניתן שיעור ומדה גם כן למצות הצדקה והחסד שבתורה כמו לשאר מצות התורה אך היינו דוקא לשומר התורה ולא סר ממנה ימין ושמאל אפילו כמלא נימא אבל מי שהעביר עליו הדרך ח"ו מאחר שהעוה דרכו לתת מגרעות בקדש העליון שגרע ערכו בבחי' המשכתו מה שהיה יכול להמשיך מבחי' אלהותו והארת האור מאור א"ס ב"ה אילו היה שומר התורה ומקיימה כהלכתה הרי מעוות זה לא יוכל לתקן כ"א בהמשכת האור העליון שלמעלה מהעולמות ואינו מתלבש בהן הנק' חסד עילאה ורב חסד לפי שמאיר ומתפשט בבחי' א"ס בלי גבול ומדה מאחר שאיננו מצומצם תוך העולמות אלא בבחי' מקיף עליהן מלמעלה מריש כל דרגין עד סוף

"אד"ש וחיים פתח דברי יעיר און שומעת תוכחת חיים אשר הוכיח ה' חיים ע"י נביאו ואמר חסדי ה' כי לא תמנו וגו' והל"ל כי לא תמו כמ"ש כי לא תמו חסדיך וגו'. ויובן עפ"י מ"ש בזוה"ק אית חסד ואית חסד אית חסד עולם כו' ואית חסד עילאה דהוא רב חסד כו'. כי הנה מודעת זאת התורה נקראת עוז שהוא לשון גבורה וכמו שאמרו חז"ל תרי"ג מצות נאמרו למשה מסיני מפי הגבורה וכדכתיב מימינו אש דת למו פי' שהתורה מקורה ושרשה הוא רק חסדי ה' המכונים בשם ימין דהיינו המשכת בחי' אלהותו ית' והארה מאור א"ס ב"ה אל העולמות עליונים ותחתונים ע"י האדם הממשיך האור על עצמו בקיום רמ"ח מ"ע שהן רמ"ח אברים דמלכא. פי' רמ"ח כלים ולבושים להארה [נר' דצ"ל להארה] מאור א"ס ב"ה המלוכש בהן (ומאור זה יומשך לו דו"ר בכל מצוה כנודע) רק שהמשכה זו נתלבשה תחלה במדת גבורתו של הקב"ה המכונה בשם אש שהיא בחי' צמצום האור והחיות הנמשכות מאור אין סוף ב"ה כדי שתוכל להתלבש במעשה המצות שרובן ככולן הם בדברים חומריים כציצית ותפילין וקרבנות וצדקה ואף מצות שהן ברוחניות האדם כמו יראה ואהבה אעפ"כ הן בבחי' גבול ומדה ולא בבחי' א"ס כלל כי אהבה רבה לה' בלי קץ וגבול ומדה אין האדם יכול לסובלה בלבו ולהיות קיים בגופו אפילו רגע וכמארוז"ל שבשעת מ"ת שהיתה התגלות אלהותו ית' ואא"ס ב"ה בבחי' דיבור והתגלות פרחת נשמתן כו'.

הנחות צמח צדק

לשונו שם: "כי הנה ברכת כהנים הוא אתעדל"ע בלי אתעדל"ת דאל"כ ברכה למה וד"ל. וזהו ישא הוי' פניו אליך ישא הגבה למעלה למקום שאין אתעדל"ת מגעת (עמ"ש סד"ה כה תברכו וסד"ה שחורה אני ונאווה), וכמ"כ החתן הוא בבחי' יכהן שיהיה הבקיע' כשמחך יצורך בג"ע מקדם בלי אתעדל"ת כו". ועיין בהרמ"ז פרשת שלח דף קנ"ח: "ועוד נודע ששני מיני שפע הם, הם כו'", עיין שם [מובא ונתבאר בסה"מ תרס"ד ע' קסז].

וכו' וכשהאדם ממשיכו למטה במעשי ואתעדל"ת אזי אור עליון זה מאיר ומתפשט תוך העולמות ומתקן כל מעוות וכל מגרעות שניתנו בקדש העליון ומחדש אורן וטובן ביתר שאת ויתר עז בבחי' אור חדש ממש לכן אמרו במקום שבע"ת עומדין וכו'. והנה עיקר התשובה הוא בלב כי על ידי החרטה מעומקא דלבא מעורר עומק אור העליון הזה אך כדי להמשיכו להאיר בעולמות עליונים ותחתונים צריך אתעדל"ת ממש בבחי' מעשה דהיינו מעשה הצדקה וחסד בלי גבול ומדה דכמו שהאדם משפיע רב חסד פי' ח"ס דלי"ת דהיינו לדל ואביון דלית ליה מגרמי' כלום ואינו נותן גבול ומדה לנתינתו והשפעתו. כך הקב"ה משפיע אורו וטובו בבחי' חסד עילאה הנק' רב חסד המאיר בבחי' א"ס בלי גבול ומדה תוך העולמות עליונים ותחתונים שכולם הם בבחי' דלי"ת אצלו יתברך דלית להון מגרמיהון כלום וכולא קמיה כלא חשיבי ועי"ז נתקנו כל הפגמים שפגם האדם בעונותיו למעלה בעולמות עליונים ותחתונים. וז"ש עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח לפי שהקרבות הן בבחי' שיעור ומדה וגבול. משא"כ בצדקה שיוכל לפזר בלי

גבול לתקן עונותיו. ומ"ש המבזבז אל יבזבז יותר מחומש היינו דוקא במי שלא חטא או שתקן חטאיו בסיגופים ותעניות כראוי לתקן כל הפגמים למעלה. אבל מי שצריך לתקן נפשו עדיין פשיטא דלא גרעה רפואת הנפש מרפואת הגוף שאין כסף נחשב וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו כתיב. והנה מדת חסד זו בלי גבול ומדה נקראת על שמו של הקב"ה חסדי ה' כדכתיב וחסד ה' מעולם ועד עולם כו' כי הגם שכל ישראל הם רחמנים וגומלי חסדים ברם יש גבול ומדה לרחמי האדם. אבל הקב"ה נק' א"ס ב"ה ולמדותיו אין סוף כדכתיב כי לא כלו רחמיו וכו'. וז"ש הנביא אחר החורבן והגלות חסדי ה' כי לא תמנו וגו'. פי' לפי שלא תמנו שאין אנו תמימים ושלמים בלי שום חטא ופגם בנפש ובעולמות עליונים ע"כ צריכין אנו להתנהג בחסדי ה' שהם בלי גבול ותכלית כדי לעורר עלינו רחמים וחסד עילאה שהוא רב חסד ורחמים בלי גבול ותכלית כמ"ש כי לא כלו רחמיו וגו'. וזהו שארז"ל אין ישראל נגאלין אלא בצדקה שיעשו גם אם יהיו פטורים מדינא כי אין בן דוד בא כו'.

השליח הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו

מיניץ

לזכות

הילדים מנחם מענדל, אייזיק גרשון, צמח, משה, וחי' מושקא שיחיו

מיניץ

שיחיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה, ושירו מהם
הוריהם אידישע חסידישע נחת

נדבת

ר' יוסף הלוי וזוגתו מרת חנה מלכה שיחיו

גורביץ

לזכות

כל משפחתו

שיחיו להם ברכות בטוב הנראה והנגלה בכל מכל כל, ושירו מהם
הוריהם אידישע חסידישע נחת

לעילוי נשמת הרה"ת הר' אליהו ציון בן הרה"ת ר' חנניה ומרת ברוכה

ולזכות מרת סופי' בת גרז שתבדל לחיים טובים וארוכים ולזכות ר' חיים שמעון בן רחל,
ומרת חי' לאה בת ראשקא שיחיו

נדבת אוריאל בן סופי' וזוגתו מרת חנה טויבע בת חי' לאה ומשפחתם שיחיו
להצלחה רבה בגו"ר

לזכות הרה"ת ר' שמואל דוד וזוגתו שיחיו

ניומאן וכל משפחתם

לזכות ר' יעקב בן חנה שיחיו גרסון וכל משפחתו

לזכות משפחת באביטש

שיתברכו בכטו"ס בבני חיי מזוני ובכולם רווחי

לזכות משפחת אהרן

שיתברכו בכטו"ס בבני חיי מזוני ובכולם רווחי

Refuah Sheleima for
Daniel Reuvein ben Dina
Donated Anonymously

לזכות

הרה"ת ר' לוי הלוי בן שרה

וזוגתו מרת שיינא מלכה בת רחל

ובניהם יהודית, צבי הירש הלוי, חי' מושקא

בת שיינא מלכה

לזכות

הרה"ת ר' שלום דובער וזוגתו מרת חי' מושקא

גורביץ וכל משפחתם

לזכות התמים אליה סילפין

לזכות הרה"ת ר' נפתלי

מיכאלאווסקי וכל משפחתו

לזכות הרה"ת ר' אברהם

אברמסון וכל משפחתו

לזכות התמים מיכאל זהבי

לזכות לוי וזוגתו מרת רבקה לאה

ובניהם חי' מושקא, מנחם

מענדל, ובתיה מינא געלב

לזכות הרה"ת ר' שרגא

פייועל בראוד

לזכות הרה"ת ר' יוסף רסקין וכל

משפחתו

לזכות

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ולזכות

הרבנית הצדקנית חי' מושקא

לזכות הרה"ת ר' אברהם דוד

ומרת רחל לאה טיברג

לע"נ בתיה בת שלמה הלוי ע"ה

מנדבים חודשיים

לזכות הרה"ת ר' ישראל מאיר
אברמסון וכל משפחתו

לע"נ הרה"ת אברהם ישעי'
בהרה"ת עובדי' ע"ה שטראקס

לזכות בת שבע שתחי'
בת הרה"ת יוחנן מרזוב
וכל משפחתו

לזכות דינה בת שבע
בת מאירה אסתר

לזכות פערל רייזל
בת אהובה ברכה

לזכות הרה"ת ר' יהושע
בירקאוויץ וכל משפחתו

לע"נ רבקה אלטא
בת חנה לאה ע"ה

לע"נ הילדה היקרה עדאל שיינא
ע"ה בת הרה"ת מרדכי אליה
ילחט"א האנאווער

לזכות הרה"ת ר' אביגדור
סימאנדס וכל משפחתו

לזכות הרה"ת ר' חיים משה
וזוגתו מנוחה רחל ובניהם מנחם
מענדל ופעסיא

לע"נ ראובן אברהם
בן אלתר שלמה זלמן

לע"נ הרה"ח הרה"ת ר' שמואל
אייזיק הלוי ע"ה פאפאק
נדפס על ידי ולזכות משפחתו

לזכות ולרפו"ש עבור
חי' אלה שתחי' בת ריסא
ולזכות עמנואל בן חי' סאשה

לזכות ולרפו"ש ליסוף יצחק בן
אירים ודורי בן אורה
לזכות אשר בן רינה לזיווג
משורש נשמתו ולגאולה שלימה
של עם ישראל
בקרוב ממש

לזכות ולרפו"ש לשאול אליהו
שיחי' בן חנה רבקה שתחי'

לזכות מרת חנה מינא
בת שושנה אביבה

לע"נ הר"ר כתריאל שלום בן
הר"ר חיים יצחק ע"ה

לזכות הרה"ת ר' יונתן מיכאל
הכהן בן ריסא, וכל משפחתו
לזכות הרה"ת ר' נחמן דוב שיחי'
בן מאלע, וכל משפחתו

לע"נ יחזקאל בן יוסף חיים
ולע"נ רבקה בת יחזקאל

לע"נ ר' ראובן בן ר' יוסף
רובינשטיין ע"ה נדבת
חתנו ר' מיכל קארצאג

לזכות יהודית
ולזכות אחיותיה חי' מושקא,
זעלדא, ואחיה שרגא
פייוויש, מנחם מענדל
נדבת הורי' מרדכי אברהם
ישעיהו וזוגתו מרת אסתר שפרה
טלזנר

לזכות הרב ומשפיע שמואל לו,
שימשיך בעבודתו הקודש
מאת תלמידו שאול גנוגלי

לזכות
World Trade Copiers
ואברהם הולצברג

לזכות הת' מנחם מענדל
בן שיינא באשא

לזכות אסתר בת רחל

לזכות הילד חייל בצבאות ה'
אברהם זאב בן שיינא באשא

לזכות ר' לוי יצחק הלוי
וזוגתו מרת חנה קורניסקי
וכל יוצאי חלציהם
ולזכות 'חדר מנחם' מלבורן
אוסטרליה

נדפס באר'בות

